

Glasnik MIRA

Godište III. • Broj 11 • Međugorje • Studeni 2008. • Cijena 2,5 KM / 10 kn

Tvojim se vjernima
život mijenja,
a ne oduzima...

Draga djeco!

Na poseban način sve vas pozivam da molite na moje nakane kako biste preko svojih molitava zaustavili sotonski plan nad ovom zemljom koja je svaki dan sve dalje od Boga i umjesto Boga stavlja sebe i uništava sve što je lijepo i dobro u dušama svakog od vas. Zato dječice, naoružajte se molitvom i postom kako biste bili svjesni koliko vas Bog ljubi i vršite Božju volju.

Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu!

(25. listopada 2008.)

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik:

Informativni centar "Mir" Međugorje

Glavni urednik: Krešimir Šego

Lektor i korektor: Dragan Naletilić

Adresa:

Glasnik mira, Gospin trg 1
88266 Međugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 650 200; 653 325
Faks: 00 387 36 651 300
Služba pretplate: 00 387 36 653 342
E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr
Internet: www.medjugorje.hr

Grafičko oblikovanje:

Marin Musa // **SHIFT** KREATIVNA AGENCIJA

Tisak: Fram-Ziral, Mostar

Uplata pretplate: Informativni centar
"Mir" Međugorje d.o.o., „Glasnik mira“

Iz BiH u KM:

Unicredit Bank
Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352

Iz svih stranih zemalja:

Unicredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22
IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221

Iz RH u HRK:

Societe generale - Splitska banka d.d.,
Nalog 14
Broj računa: 2330003-5100201682

Iz RH u EUR:

Societe generale - Splitska banka d.d.
Nalog 14, SWIFT: SOGE HR 22
IBAN: HR 17 2330 0035 1002 0168 2

**Iz BiH i RH pretplatu se može uplatiti u
poštanskom uplatnicom.**

Cijena pojedinog primjerka:

2,5 KM/10 kn
Godišnja pretplata (12 brojeva)
BiH: 30 KM; Republika Hrvatska: 120 kn;
Zemlje EU: 30 eura; Švicarska: 50 sfr; SAD: 50 US\$

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete,
znanosti, kulture i športa Hercegovačko-
neretvanske županije pod brojem
R-05-05-42-2175-86 /06 od 12. siječnja 2006.

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, izdavač izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se izdavač potpuno podvrgava. Riječi poput «ukazanja, čudesa, poruke» i slične imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

ISUS - KRIST KRALJ - PRED PILATOM

U međuprostoru smo između Pilata i Isusa. Ne znamo na koju bismo se stranu djenu. Navodno pripadamo Kristu, ali smo podložni kušnjama o kojima govori Pilat. S jedne strane opčinjeni Kristom, a s druge strane u jasnome odmaku od njega. On nas privlači kao nitko, ali smo istodobno i zakočeni, jer nam nije moguće odlijepiti se od sebe.

fra Tomislav Pervan

Kroz šezdeset i tri nedjelje i svetkovine u godini dana Crkva nam nudi sliku i osobu Isusa Krista. U najrazličnijim izdanjima. Na ovu posljednju nedjelju u godini nudi nam Krista kao kralja, ali *trnjem okrunjena* svog Učitelja i Gospodina. Glavu prepunu rana, modrica, zgrušane krvi. Krist pred Pilatom. Posljednji razgovor koji Isus vodi s jednim čovjekom u zemaljskom obličju. I ne vodi ga slučajno s predstavnikom onodobne imperijalne sile, utjelovljenje zemaljske moći. S predstavnikom okupacijske armade, zakletog neprijatelja židovskoga naroda.

Sučeljene su dvije opreke. Posvemašnja polarizacija mišljenja i djelovanja.

Dva pola među kojima se odvija razgovor, zapravo nespojiv, jer ne može biti bilo kakva razumijevanja. Polazišta su posve različna, dva oprečna ishodišta. Nije to riječ o koještarijama našega života, nego je riječ o biti ili ne biti, za svijet i čovjeka. I posljednji put se Isus pred predstavnikom rimske sile ojevrovljuje spram svoga poslanja i svoje uloge u svijetu: "Zato sam ja i došao na ovaj svijet, da svjedočim za istinu". Dati, pružiti svjedočanstvo o istini i za istinu koja se u njemu utjelovljuje.

Pilat, umorni ratnik, komu nije ni do kakvih filozofskih umovanja, onako preko volje pita, s mjerom skepse: "A što je istina?" *Istina je konkretna* – reče >>

U OVOME BROJU PROČITAJTE:

Fotografiju na naslovnici snimio
Franjo Sušac

**OBORUŽAJTE
SE MOLITVOM I
POSTOM**

Poruka za sadašnji trenutak

**NA PUTU
SVETOSTI**

Vicka Ivanković-Mijatović

SVI SVETI

fra Miljenko Šteko

**15. OBLJETNICA
INFORMATIVNOG
CENTRA "MIR"
MEĐUGORJE**

fra Miljenko Stojić

**MARIJA I
OBITELJ (III.)**

fra Ljudevit Rupčić

**ZAHVALJUJEM
GOSPI ŠTO ME
JE POZVALA U
MEĐUGORJE**

Manuel Reato

» Lenjin. Nije ona blijedi papir, beskrvna tinta, apstraktna misao. Istina je dohvatljiva, ona je događaj. Ona je u Isusu konkretna osoba. Kad se istina događa, ona služi kao izazov, i čovjek se mora s njome suočiti, prihvatiti je ili odbaciti.

Pilat se uopće i ne kuša s tom istinom suočiti. On je kao vlastodržac dovoljno samouvjeren u svoj stav, u ispravnost svoje i rimske politike, pogotovo prava i pravosuđa, ta nisu tek tako naprečac osvojili svijet, te *stavlja pod upitnik Isusu istinu*.

Isusova istina pobjeđuje

Koja bi to bila tvoja istina, Isuse? – kao da će reći ovaj rimski namjesnik. Nije li ti jasno da si u mojoj ruci, da nad tobom imam sve ovlasti. Da od tebe već sutra ništa nema. Da je s tobom gotovo i da si već sutra mrtvac. Mrtav pokopan – s time je i s tobom pokopana i tvoja tobožnja istina. Sve se odvija po uhodanu uprizorenju. Car ostaje car, namjesnik namjesnikom. Ništa se ne mijenja. To je moja istina. I ta istina danas caruje u svijetu.

A što to čujem od tebe, Isuse? – kao da ga Pilat pita. Blaženima nazivlješ, kako čujem, siromahe. One praznih ruku. Zar ti nešto znače prazne ruke, sirotinjske? Želiš li to uvjeriti ljude da ne smatraju svoje blago vrijednošću, da ono što baštine ništa ne vrijedi i sl.? Ili da im ne vrijedi ono što zarade kroz svoj mukotrpan život? Smijurije. Kažu da više polažeš na biti nego na imati. I to da je tvoja istina. Pravo bih ti rekao: to su samo sanjarije. Otvori već jednom oči i pogledaj stvarnost oko sebe. Nema veće nesreće nego biti siromah. Imaš li nešto, i vrijediš nešto. Moć i novac – tko se može tomu oprijeti? Moć i novac – s time se može sve kupiti i potkupiti, i to ti je, čovječe, jedino bogatstvo koje ostaje i koje nešto vrijedi. Sve su drugo mjehurići od sapunice, bezazlene djetinjarije. To ti je moja istina.

I veliš još kako treba više cijeniti srce nego vanjštinu. Čujem da ti je vrjedniji onaj posljednji novčić udovice od bogatih novčarki i prinosa bogataša. To je tvoja istina. A ja ti velim: broji se samo ono što se može zbrajati. Sve su dru-

go bajke uspavanke. To je moja istina. K tome još nazivaš ožalošćene blaženima. One koji trpe s drugima, koji na svoje grbače tovar tuđe terete, uz već postojeće vlastite koje moraju ionako teškom mukom vući. Velim ti: život je prekratak a da bi ga čovjek provodio u žalosti. Dosta rada u korist vlastite štete! Svatko je najprije sebi najbliži. Dopusšteno je što mi se sviđa te srcu, duši i tijelu godi.

I veliš još da je blaženije davanje od primanja. Ja ti kažem: tko ne prigrabi što može, glupan je i slijepac. Ili možda vjeruješ kako stvarnost nastaje davanjem? To bi bilo nečuveno novo. To bi ti morao pokušati zavesti među ljudima. Ali sad je prekasno, ne preostaje ti još mnogo vremena. Nazivaš blaženima i mirotvorce, koji ne uzvraćaju udarac udarcem kako bi problem riješili. Čujem da si još jučer rekao jednomu od svojih navodnih prijatelja kako treba skloniti mač u korice, jer da tko mačem bije, od njega i gine. To je tvoja istina.

Obazri se, čovječe, oko sebe. Svatko se ponosi svojim oružjem i naoružanjem! I kako vidiš, ono je vrlo djelatno. Kažem ti: ne uklanjati mač, nego ga isukati prije protivnika, da te se on preplaši. Strpljivost je slabost, popustljivac je kukavica, i samo se kukavelj obazire na druge. To je moja istina. Čujem da si u nekoj prilici govorio o neplodnoj smokvi koja već tri godine ne donosi nikakva roda. Te kako si rekao da se ne siječe, nego da se ponovno okopa, nagnoji, obreže i sačeka možebitni rod, što u tvom slučaju nikad nije sigurno. Ma gdje su tvoji plodovi? Pokaži što si učinio? Sasijeci, i u vatru s time. K tome još nazivaš blaženima milosrdne, one koji se smiluju poput Samaritanca o kome si govorio. Kažem ti, to su samo priče za malu djecu, uspavanke. Još veliš, radije podnositi nego nanositi nepravdu. Oko za oko, zub za zub, to je naš tarifni i naplatni sustav! Osveta se svih snažno doima, a k tome nasilje djeluje zastrašujuće. Milosrdnik je glupan, dobričina je slabić. To je moja istina.

Kažeš da treba praštati. Uvijek iznova. Sedam puta sedamdeset, a to bi

iznosilo 490 puta. Nemoguće izbrojiti a nekmoli izdržati. I ne biti zlopamtilo, tako veliš. A ja ti velim: ne 490 puta, nego je previše i jedanput. Samo će tako ljudi spoznati tko si, kakva si delija, i čuvat će te se.

Čujem kako si govorio, ako se tvoj brat ogriješi o tebe, otiđi i porazgovaraj s njime u miru. Moraš li ti to baš sve naglavačke izvrnuti? Ako se netko mora pokrenuti, onda barem onaj tko se ogriješio o tebe, a ne uvrjeđenik. Drugomu bi to ionako odgovaralo. Taj ni onako ne bi razumio svijet oko sebe, nego bi prilikom zloupotrijebio u svoju korist i postao još drskiji. Ne, dragoviću moj, ljude se mora prisiliti ne samo na njihovu sreću, nego i na njihov poraz. Što to ti tražiš od čovjeka?

Možda neke budale i pođu za tobom. Jesi li samo zbog tih došao na svijet? A drugi, milijuni drugih, slabića? Za sve mora biti nešto malo, svi su nam dragi. Mi smo realisti i ravnamo se prema vitalnim interesima. U malome pokazujemo razumijevanje, u velikim stvarima ih znamo opržiti po prstima. To se duboko urezuje pod kožu i u pamet. Ne opterećujemo ljude slobodom ili savješću, nego nam ih oni donose na pladnju. K tome ih još dovodimo u stanje da nam za to plješću.

Ti bi, čujem, htio da ljudi ljube bez prisile, slobodna srca? I da je to za tebe najveća stvar na svijetu. Reći ću ti ne-

što: Ljubav je najveća obmana na svijetu. To je moja istina. Mnogi su na tome tvom mjestu stajali, prošli tim sudištem na kojemu si sada, ali još ne vidjeh 'ptičice' poput tebe. I svega sam se naslušao. Ali to što ti tvrdiš, nisam još ni od koga čuo: kako je slabost snažna, kako čovjek upravo onoliko posjeduje koliko razda, te da se čovjek ne ostvaruje upornim bavljenjem sobom, nego u samozaboravu. Još nisam vidio većeg protuslovlja od tebe. Ili je istina ono što ti kažeš – u tom sam slučaju ja samo jedna velika samozabluda – ili je istina ono što ja zborim: onda je s tobom gotovo. Vrijeme je da već jednom s tobom svršim. Upravo sada.

Pilat je u tome trenutku izrekao svoj sud i presudu. Ali nije izišao na kraj s Isusom Kristom. Kao ni mi, kao što ne će izići na kraj s njime ni cijeli svijet dokle ga god bude. Jednako ni mi u svome međuprostoru. Negdje u logici između Pilata i Isusa. Ne znamo na koju bismo se stranu djenuli. Srcem, pameću, životom. Navodno pripadamo Kristu, ali smo podložni kušnjama o kojima govori Pilat. S jedne strane opčinjeni Kristom, a s druge strane u jasnome odmaku od njega. On nas privlači kao nitko, ali smo istodobno i zakočeni, jer nam nije moguće odlijepiti se od sebe. Vječno u pitanju, poput Pilata, dok na kraju ne spoznamo da smo zapravo svi mi veliki upitnici i upitanici.

Pilat, umorni ratnik, komu nije ni do kakvih filozofskih umovanja, onako preko volje pita, s mjerom skepse: "A što je istina?" **Istina je konkretna** – reče Lenjin. Nije ona blijedi papir, beskrvna tinta, apstraktna misao. Istina je dohvatljiva, ona je događaj. Ona je u Isusu konkretna osoba. Kad se istina događa, ona služi kao izazov, i čovjek se mora s njome suočiti, prihvatiti je ili odbaciti.

OBORUŽAJTE SE MOLITVOM I POSTOM

Gospa nam daje i sredstva kako se oduprijeti sotonskom planu, a to su molitva i post. Svi mi mislimo da mnogo molimo, postimo i da snažno vjerujemo. Kad bismo napravili anketu, vidjeli bismo da ne molimo baš previše. Vidjeli bismo da više vremena provodimo razgovarajući telefonom, odašiljući SMS poruke, ispijajući kave, čitajući novine ili gledajući utakmice, nego u molitvi.

U poruci od 25. listopada Gospa nas poziva da molimo na njezine nakane. Ako se u molitvi predamo Bogu, sotonski plan ne će biti ispunjen na zemlji. Ovom porukom Gospa od nas traži suradnju. Trebamo biti svjesni kako Isus i Gospa mogu svladati sotonu i bez nas, ali traže našu suradnju, to jest našu odluku. Gospa, Ivan Krstitelj, apostoli s Petrom na čelu bili su pozvani i svi su oni pozitivno odgovorili na Božji poziv i sudjelovali u ispunjenju Božjeg plana. Bog traži suradnju i pritom nam daje sva sredstva da uspijemo jer na svome putu nismo sami. On poziva, odgaja, savjetuje, ispravlja, ima povjerenje i, ako ponekad sagriješimo, oprašta. Bog nas je stvorio slobodne i traži od nas da se opredijelimo. Stvorio nas je bez nas, ali nas bez nas ne može spasiti, ako mi to ne želimo.

Zaustaviti sotonski plan

Kad Gospa govori o sotonskom planu nad ovom zemljom, tu se, prije svega, ne misli na prirodu, nego na čovjeka i sve grijeha koje on čini kad popušta sotonskim kušnjama, a to su različite vrste teških grijeha: istospolni brakovi, pobačaji, ubojstva, bludnost, pljačkanje siromašnih, psovka, droga, alkohol i tako dalje. Današnji čovjek neprestano sebe stavlja na mjesto Boga i ponavlja grijeh s prvih stranica Biblije (usp. Post 3). Mnogima je novac postao bog. Posljedica toga jest da se u dušama ljudi uništava sve što je dobro i lijepo. Nije lako danas biti čovjek jer nas neprestano napadaju različite napasti i kušnje. Svatko nešto nudi i obećava. Sve su to isprazna obećanja i uzaludne ponu-

de jer smisao života i istinsku sreću čovjeka može dati samo Bog.

Naoružati se molitvom i postom

Gospa nam daje i sredstva kako se oduprijeti sotonskom planu, a to su molitva i post. Svi mi mislimo da mnogo molimo, postimo i da snažno vjerujemo. Kad bismo napravili anketu, vidjeli bismo da ne molimo baš previše. Vidjeli bismo da više vremena provodimo razgovarajući telefonom, odašiljući SMS poruke, ispijajući kave, čitajući novine ili gledajući utakmice, nego u molitvi. "Bez vlastita, intimna, trajna života nutarnje molitve, u vjeri i ljubavi", govorio je Pavao VI., "nije moguće sačuvati se kršćanima, nije moguće s korišću i znalački sudjelovati u procvatu obnovljene liturgije, nije moguće djelotvorno dati svjedočenje o onoj kršćanskoj autentičnosti o kojoj se danas često govori". Molitva i post su od samih kršćanskih početaka bili glavna sredstva u borbi protiv zla. Ako ne molimo i ne postimo, ne možemo ni vjerovati jer se vjera, odnosno povjerenje, uspostavlja u odnosu na nekoga, a to je Bog. Molitva je susret s Bogom i iz toga susreta se rađa jaka i čvrsta vjera.

Gospa nas u poruci od 25. studenog 1987. poziva da molimo kako nas sotonu ne bi privukao svojom ohološću i lažnom jakošću. Marija kaže: Ja sam s vama i želim da mi vjerujete da vas ljubim. Ljubav i poniznost mogu se iščitati iz svake Gospine poruke i to je glavni razlog da toliko ljudi iz cijelog svijeta posjećuje Međugorje, jer tu osjećaju da su ljubljeni.

Vršiti Božju volju

Poruku Gospa završava riječima: Vršite Božju volju. U Ps 40,9 čitamo: "Milje mi je, Bože moj, vršiti volju tvoju". Čovjek koji vrši Božju volju ispunjen je radošću i mirom. Vršiti Božju volju znači koračati velikim koracima prema svetosti. Poniznost je značajka svih onih koji vrše Božju volju. Oni su poslušni i krotki. Oni koji se ne odayivaju vršenju Božje volje zauzeti su ovozemaljskim stvarima i Bog im nije na prvom mjestu. To su oni puni ambicija, koji ne biraju sredstva kako doći do cilja. To su oni koji sve mjere zemaljskom mjerom, što za posljedicu ima gubitak radosti i mira.

Kad čujemo riječi kako treba vršiti Božju volju, u početku nam se čini da je to nepodnošljivo teško, da je to tako težak teret, a zapravo volja Božja nikad nije teret, volja Božja je za nas ljude život, ona nam

daje krila da možemo letjeti u visine, da možemo biti sretni. Gospa u svom životu nije unaprijed znala kako će se odvijati njezin život. Na ponudu s neba ona odgovara: "Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj" (Lk 1,38). Ona je svoj život, jednostavno, povjerala Bogu i vršeci volju Božju svaki dan činila je djela ljubavi kao što je, primjerice, pohod Elizabeti, ohrabrivala apostole u iščekivanju Duha Svetoga, upoznavala Božju volju u sve dubljem zajedništvu s njime.

Isus na više mjesta u evanđeljima govori o vršenju Božje volje: "Sidoš s neba ne da vršim svoju volju, nego volju onoga koji me posla" (Iv 6, 38); "Oče! Ako hoćeš, otkloni ovu čašu od mene. Ali ne moja volja, nego tvoja neka bude!" (Lk 22,42); "Jelo je moje vršiti volju onoga koji me posla i dovršiti djelo njegovo" (Iv 4,34). I mi smo

Kad čujemo riječi kako treba vršiti Božju volju, u početku nam se čini da je to nepodnošljivo teško, da je to tako težak teret, a zapravo volja Božja nikad nije teret, volja Božja je za nas ljude život, ona nam daje krila da možemo letjeti u visine, da možemo biti sretni.

pozvani ispuniti svoju misiju kao sinovi i kćeri Božje vršeci Očevu volju. Možemo je ispuniti čineći iz dana u dan ono što Bog želi od nas, ispunjavajući je na najsavršeniji način, jer je ona najvažnija, važnija od bilo kojega drugog posla. Ispunjavajući Božju volju, svaki dan osjećat ćemo se kako nam on daje mir, radost, sreću i, nije pretjerano reći, na kraju ovoga života život vječni.

Isus je naš uzor u vršenju Božje volje. Njega treba nasljedovati želimo li da se vrši Očeva volja. Treba ga nasljedovati, ali ne na izvanjski način nego kao on, predati svoju ljudskost potpuno i do kraja, kako

bi je Bog upotrijebio za ispunjenje svoga plana. Razmišljanje ćemo zaključiti riječima psalma 40: Uzdah se u Gospodina uzdanjem silnim i on se k meni prignu i usliša vapaj moj. U usta mi stavi pjesmu novu, slavopoj Bogu našem. Žrtve i prinosi ne mile ti se, nego si mi uši otvorio: paljenicâ ni okajnicâ ne tražiš. Tada rekoh: Evo dolazim! U svitku knjige piše za mene: *Milje mi je, Bože moj, vršiti volju tvoju, Zakon tvoj duboko u srcu ja nosim. Pravdu ću tvoju naviještati u zboru velikom i usta svojih zatvoriti ne ću, Gospodine, sve ti je znano* (Ps 40,2.4ab.7-10).

Snimio Sinša Hanić

SVI SVETI

Prvi dan mjeseca studenoga Crkva „jednom svetkovinom časti sve svete“ - kaže se u misnoj molitvi toga dana. Nekako spontano, a opet duboko i stvarno, tom se svetkovinom u nas slijevaju riječi Otkrivenja o neizbrojivom mnoštvu izabranika što nose pečat svetosti.

fra Miljenko Šteko

Ako usporedimo mnogobrojne novije teološke dokumente, leksikone i priručnike, onda možemo jasno iščitati kako je katolički teološki nauk glede svetosti bitno usmjeren na izvorište Drugoga vatikanskog sabora ili, još točnije, na Dogmatsku konstituciju o Crkvi, koja u svom petom poglavlju nosi naslov: *Opći poziv na svetost u Crkvi*. A tamo se kaže: „Vjera uči da je Crkva, čije otajstvo izlaže Sveti sabor, trajno sveta. Krist, Sin Božji koji se s Ocem i Duhom slavi kao ‘jedini Sveti’, ljubio je, naime, Crkvu kao svoju zaručnicu tako što je samoga sebe predao za nju da je posveti (usp. Ef 5, 25-26) te si ju je pridružio kao svoje Tijelo i obasuo je darom Duha Svetoga na slavu Božju. Tako su svi u Crkvi, bilo da pripadaju hijerarhiji bilo da ih ona pastirski vodi, pozvani na svetost...“ (br. 39).

Katolički nauk

Iz ovoga teksta, i nekoliko susljednih, možemo jasno razlučiti nekoliko vidika: Bog je u sebi Svet *par excellence* i obilježen svetošću koja je troosobna svetost u ljubavi između Oca, Sina i Duha Svetoga. Svetost je zbog toga tijesno povezana s ljubavlju. Svetost je *osobna* stvarnost, ukoliko prvobitno obilježava osobnu Božju bit. Iako se svetost daruje pojedincu kao članu svetoga Božjeg naroda (Crkva), ona je također i *univerzalna* – baš po Crkvi, jer je Krist za nju predao samoga sebe da je posveti. Na *izveden* način – odavde proizlazi dužnost puta svetosti u Crkvi, odjelotvorujući ljubav prema Bogu i bližnjemu. „Svi su Kristovi vjernici, kojega god staleža ili reda, pozvani na puninu kršćanskoga života i savršenstvo ljubavi.“ (Pio XI., *Rerum omnium* 50.). Konačno, kao *eshatološka* stvarnost, put svetosti je uključen u napetost između još uvijek nesavršenoga ostvarenja i ko-

načnoga cilja – neograničenog sudjelovanja u svetosti samoga Boga.

Štovanje svetaca

S obzirom na pojam i na štovanje svetaca, iz rečenoga proizlazi kako su *po krštenju* svi kršćani (ontički) sveti i pozvani svetost provoditi u djelo. („Crkva je dakle *sveti Božji puk*, i njezini se članovi zovu *svetima*.“ KKC, 823.). Kult svetih je opravdan i važan za Crkvu u njezinoj cjelini, ali za pojedinog kršćanina, u smislu konkretiziranoga ne-liturgijskoga oblika, to štovanje *nije nužno* za spasenje, nego je prepušteno osobnom izboru u duhu vlastite i krajevne pobožno-

Pojava prosjačkih redova u trinaestome stoljeću ideal svetosti duboko će ukorijeniti u evanđeoskom siromaštvu i svjedočanskom propovijedanju, da bi renesansa onda iznjedrila svece mistike. Slijede različiti utemeljitelji zajednica, misionari i ljudi posvećeni plodnom djelotvornošću u tolikim laičkim obzorjima.

sti (usp. *De cultu sanctorum*). Zagovornička uloga svetaca unesena je u neponovljivost i jedinstvenost Kristova posredovanja: na temelju solidarnosti spasenja u eshatološkom zajedništvu svetaca - „svi članovi, oni koji su postigli savršenstvo (u nebu), kao i oni koji to još nisu, mogu posredovati jedni za druge pred Bogom“ (LTK. 28.).

Svi sveti

Prvi dan mjeseca studenoga Crkva „jednom svetkovinom časti sve svete“ – kaže se u misnoj molitvi toga dana. Nekako spontano, a opet duboko i stvarno, tom se svetkovinom u nas slijevaju riječi Otkrivenja o neizbrojivom mnoštvu izabranika što nose pečat svetosti. I dok je latinski jezik puno određeniji baš u ovom pojmu svetosti – pridjev *sacer* (za stvari) i pridjev *sanctus* (za osobe), mi u hrvatskome jeziku pridjev *svet* rabimo i za jedno i za drugo. No, ova svetkovina nema tih dvojbi. Ona nas vodi već u rano kršćanstvo, u prva stoljeća u kojima su se svetima štovali mučenici, uz Blaženu Djevicu Mariju, Ivana Krstitelja i apostole. Ovi mučenici nisu bivali kanonizirani u smislu kasnije kanonizacije u kršćanskoj tradiciji. Naime, onaj drevni glas naroda bio je za prvu Crkvu i Božji glas – čuveni *fama sanctitatis*. Bez posebnih dokaza, njihova mučenička smrt i ustrajnost vjere bila bi priznata i poznata u dotičnim lokalnim, mjesnim zajednicama. Tek od trećega stoljeća počinje sustavno prikupljanje i bilježenje raznih martirologija (lat. *Martyrologium* je kalendarski uređen popis svetaca s kratkim podacima o životu, vremenu i mjestu smrti i ukopa). Liturgijski kult svetaca nastao bi tek po završetku progona, do tada bi dotična zajednica čuvala njihovu blaženu uspomenu i obilježavala mučeničke obljetnice – u smislu kulturnoga štovanje čini se da je počelo s biskupom Polikarpom iz Smirne oko 155., premda stvarne zabilježbe nalazimo tek u 354. godini po čijem se svjedočanstvu u Rimu časte mučenici (Perpetua, Felicita i Ciprijan). Tek će, zapravo, koncil u Kartagi 401. odrediti da svaki biskup mora posebno bdjeti nad čistoćom kulta u svojoj biskupiji.

Naravno, kad kršćanstvo više nije progono, kad u četvrtome stoljeću stječe pravo javnosti, lik sveca i svetosti života ne će biti vezan isključivo za prolijevanje krvi - *effusio sanguinis*. Svetost postiže i pokornik, pustinjač ili pak ispovjedatelj vjere. U ranome srednjem vijeku atribut svetosti u zapadnome kršćanskom svijetu nose uglav-

Sv. Franjo, u zajedništvu sa svima svetima, nije neki lik iz prošlosti. On je naš otac vjere. Molimo ga da preko nas vrši svoje duhovno očinstvo. Srcem učenika, približimo se svetosti Franjina zagovora i blagoslova. On, otac i brat, može nam dati dio onog svoga unutarnjeg žara kojim je gorio u svetosti. Franjo nam, i nakon osam stoljeća, želi izliti onaj isti blagoslov iz Oporuke. Samo bi prije, možda, trebalo zaplakati jer i danas, po nama, „Ljubav nije ljubljena“!

nom biskupi i opati, a nakon gregorijanske reforme u jedanaestome stoljeću ideal će ponijeti izabranici iz monaških i svećeničkih krugova. Pojava prosjačkih redova u trinaestome stoljeću ideal svetosti duboko će ukorijeniti u evanđeoskom siromaštvu i svjedočanskom propovijedanju, a renesansa će onda iznjedrili svece mistike. Slijede različiti utemeljitelji zajednica, misionari i ljudi posvećeni plodnom djelotvornošću u tolikim laičkim obzorjima.

Novi *Katekizam* u broju 828. jasno nam ocrta nauku Crkve glede kanonizacija: „Kanonizirajući neke vjernike, to jest svečano proglašujući da su ti vjernici junački vršili kreposti i živjeli u vjernosti Božjoj milosti, Crkva priznaje moć Duha svetosti koji je u njoj, i podržava nadu vjernika pružajući im svece kao uzore i zagovornike.“ Crkva ukorjenjuje svoj nauk upravo u snažnim rečenicama poslanice svetoga Pavla Rimljanjima: „Znamo da Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube (...) Jer koje predviđje, te i predodredi da budu suobličeni slici Sina njegova te da on bude prvorođenac među mnogom braćom. Koje je pak predodredio, te je i pozvao; koje je pozvao, te je i opravdao; koje je opravdao, te je i proslavio“ (Rim 8,28-30).

Sv. Franjo zaziva blagoslov svih svetih

Kad franjevački red slavi osamsto godina od priznanja svoga *Oblika života* koji je odobrila Crkva, Red koji u svojoj povijesti broji više od 300 mučenika, 128 blaženika i 68 kanoniziranih svetaca, ova svetkovina Svih svetih posebno nas stavlja u Franjin blagoslov koji izriče na kraju svoje Oporuke: „I tko god bude to opsluživao, neka bude u nebu ispunjen blagoslovom svevišnjega Oca, a na zemlji neka bude ispunjen blagoslovom njegova ljubljenoga Sina s presvetim Duhom Braniteljem i sa svim silama nebeskim i sa svima svetima. A ja, brat Franjo, vaš veoma maleni sluga, koliko god mogu, potvrđujem vam iznutra i izvana taj presveti blago-

slov. Amen.“ Od svih blagoslovnih formula koje su nam predane u Svečevim spisima, ova formula u Oporuci je najsvetija. Ništa nije isključeno iz njegova blagoslova: *izvana i iznutra*. Bog na nebu, Krist na zemlji, Duh Sveti i svi korovi anđela i, naravno, svi sveti. Izražaji likovne umjetnosti u prvim franjevačkim naraštajima prikazuju sv. Franju kao onoga koji je svetošću vlastitog života zauzeo prokockano Judino mjesto među apostolima, došavši do njega mudrošću križa Gospodinova. Sv. Bonaventura će u tom duhu pisati: „Tako je Franjo sluga i prijatelj Svevišnjega, osnivač i vođa Reda manje braće, sljedbenik siromaštva, uzor pokore, glasnik istine, zrcalo svetosti, i uzor velikog savršenstva, po Božjoj milosti neprestano napredovao i od najnižega stupnja stigao do onog najvišeg. Ovaj divni čovjek u siromaštvu bijaše bogat, u poniznosti uzvišen, u mrtvljenju pun živosti, u jednostavnosti razborit; odlikovao se u svim krepostima. Gospodin ga je za života na čudesan način učinio slavnim, a na smrti ga je učinio još slavnijim. Kad se naima blaženi čovjek selio s ovoga svijeta, kad je ova sveta duša ušla u vječni dom i kad je punim ustima srknuo iz izvora života te postao dionikom slave, a na tijelu su ostali utisnuti znakovi buduće slave da bi to sve to tijelo, razapeto strastima i požudama, postalo novim stvorenjem i po posebnoj povlastici nosilo obličje Kristove muke i po novom čudu unaprijed pretkazivalo slavno uskrsnuće.“ (LM 15,1).

Sv. Franjo, u zajedništvu sa svima svetima, nije neki lik iz prošlosti. On je naš otac vjere. Molimo ga da preko nas vrši svoje duhovno očinstvo. Srcem učenika, približimo se svetosti Franjina zagovora i blagoslova. On, otac i brat, može nam dati dio onog svoga unutarnjeg žara kojim je gorio u svetosti. Franjo nam, i nakon osam stoljeća, želi izliti onaj isti blagoslov iz Oporuke. Samo bi prije, možda, trebalo zaplakati jer i danas, po nama, „Ljubav nije ljubljena“!

MARIJA I OBITELJ (III.)

Borba za emancipaciju nije uvijek borba za ženu. Marija je živjela skromno, nepriznato, nepoznato. To dokazuje da svakidašnjica obične siromašne žene ne umanjuje njezinu slobodu, čast i uspon. Marija je, živeći u posve skromnim i siromašnim prilikama, kroz njih postigla biti „uzdignuta nad anđele“.

fra Ljudevit Rupčić

Majčinstvo nije jedan akt, pogotovo ne fizički, nego proces milosti. Ono je kao vjera plodan čin i utječe da se Krist oblikuje u drugima. „On oko sebe širi snagu vjere i ljubavi na srce drugoga čovjeka. Tako se i tamo odvija rođenje Kristovo“ (31). Po Mariji i uz Mariju ostalo je još mjesta i dužnosti da svaka majka radi što „najizvrsnije vrijedi za Mariju“ (32), da dariva život „služeći“ poput Marije „misteriju otkupljenja“ (33). Sve majke kao i Marija moraju prihvatiti riječ Božju u tami vjere i vjerom ući u Kristovo spasiteljsko djelovanje. Takvo je sudjelovanje značajno za svu zajednicu svetih. Marija je prva i najznačajnija. Druge moraju ići za njom i njezino djelo nastavljati. Marijino „da“ da bude majkom Sinu Božjemu ujedno je pristanak na životni put i poslanje njezina Sina. Njegova je zadaća objaviti Oca. Marija mu u tom potpuno stoji na raspolaganju. Sve više je umirala sebi i postajala sluškinja svomu Sinu u njegovu poslanju. Ona uzima Riječ Božju, čuva je u svom srcu, o njoj razmišlja, po njoj živi i ponaša se, uvijek otvorena prema Bogu.

Isto majčinstvo rađa istom obvezom u kršćanskim majkama. Intenzitet Kristova majčinstva ne unosi u tom pogledu nikakve bitne razlike. Razlike dolaze jedino od stupnja milosti, puta i mogućnosti koji su prilagođeni svakoj majci posebno. Ljudsko materinstvo ima spasiteljsku dimenziju. Roditelji vjerom, ljubavlju i nadom rađaju svoju djecu. Vjera je baština u kojoj se prihvaća Bog, što se u Kristu objavio, i predaje drugima (usp. 1 Tim 1,5). Majčinstvo je prirodni red i razvoj milosti. Po svojoj je naravi „odnos osobe prema osobi“ (34), na prvom mjestu prema Bogu u Kristu (usp. Mt 25, 40).

Svako je rođenje djeteta puno obećanja, iako dijete izlazi iz tajanstvene volje Bož-

je, koja je za ljude odveć tamna. Kristovo utjelovljenje osvjetljava i posvećuje ljudsko rađanje. Ono nas čini ponosnim i zahvalnim što pripadamo ljudskoj rasi (35). Štalica je svjedok da se u potleušice, seoske kolibe, gradske podrumne i barake sasiplju Božja čudesa i darovi u obliku djece, koju je Marijin Sin učinio svojom braćom i djetecom jednoga istog Oca, Boga, i jedne iste majke, Marije.

Marijina obitelj svjedoči da ni najsavršenija struktura nije sama sebi svrha. To posebno potvrđuju događaji u Jeruzalemskom hramu, Kani i pod križem. Sve je u obitelji radi Krista. I bit je njezina ženidbena raznašanje Kristove ljubavi i pobožanstvenje svijeta s Kristom i u Kristu.

Uzvišeni dar majčinstva respektira i afirmira osobu. Bog ne postupa s ljudima kao s nijemim i mrtvima stvarima, nago u skladu s njihovom razumskom i osobnom naravi. Ne degradira Mariju ni druge majke do mrtvog sredstva, nego osobnom riječju traži osobni odgovor. Majčinstvo ima narav i strukturu vjere i odatle mu spasiteljski učinak (usp. 1 Tim 2, 15).

Marija svojim bezgrješnim začecem afirmira svetost ženidbenog čina. Ona je, rođena od roditelja, na ljudski način, bila čista. Prema tome, ženidbeni čini nemaju u sebi ništa nečisto. Postojanje čovjeka u obitelji jest „događaj koji Bog hoće, svet“ (36). Sjedinjenje muža i žene nije prokletstvo nego Božji stvaralački čin. Samo muke prilikom porođaja spadaju u Adamovo prokletstvo.

Sakrament svakidašnjosti

Obiteljski je okvir prikladan ambijent i pogodna klima koja ženi omogućuje potpun razvoj i procvat. Borba za emancipaciju nije uvijek borba za ženu. Marija je živjela skromno, nepriznato, nepoznato. To

dokazuje da svakidašnjica obične siromašne žene ne umanjuje njezinu slobodu, čast i uspon. Marija je, živeći u posve skromnim i siromašnim prilikama, kroz njih postigla biti „uzdignuta nad anđele“. Jedan pravi čovjek „živio je na ovom svijetu, čovjek s krvlju i mesom, sa suzama, mukom, bijedom, tminom“, a koji, ipak, „nije ništa drugo nego čistoća, dobrota, ljubav prema križu, čovjek koji je samo Božji...“ (37). Sav taj sjaj bio je sakriven u gotovo banalnoj svakidašnjici običnoga čovjeka, kakva susrećemo na prašnjavim cestama, u prostranim stepama i u jedva pristupačnim brdima. Marija je dokaz da je ipak moguće u ovom životu tame, slabosti, bijede, neznanja, umora, plača biti čovjek koji Boga ljubi i koga Bog ljubi, dijete Božje, čovjek koji živi životom Duha.

O Mariji se ništa ne zna od njezina početka do anđelova poziva. Ta šutnja o njoj

„rječitija je od svih govora“ (38). To i ono malo što je Crkva o Mariji sačuvala govori jasno da je njezin život bio posve običan. Posve običan naizgled, posve duhovan zapravo. Potpuno ljudski i potpuno božanski. Očit dokaz da je svakidašnje i obično u obitelji posvećeno. Svakidašnje je postalo pravi sakrament, oblik nadnaravnoga i njegov znak. Sve se svelo i pretvorilo u služenje Bogu u vjeri i ljubavi.

Marija nije neki apstraktni pojam, nego netko, neka određena živa žena u određenim, bijednim ljudskim prilikama i konkretnim odnosima osobe, žene i majke. Ta je stvarnost pravi dokaz da „izvor sreće nije u posjedovanju dobara ovoga svijeta nego u prihvaćanju Božje volje“ (39). Uska staza obiteljskoga života: siromaštvo, zebnja, borba, mržnja, progonstvo, suze, bol, nisu po sebi znak prokletstva, nego mogu biti izvor spasenja ako se iz ruke Božje prime

riječima i životom: „Neka mi bude po riječi tvojoj“ (Lk 1,38). Odricanje, čistoća i rad također imaju vrijednost. Peripetije u obitelji, kao što su bile i u Marijinoj, s mužem, s vlastitom savješću, s djetetom, sa smještajem, sa svijetom pokazuju kako su međusobno protkani ljudski napor i Božja briga, i kako zapravo kroz ljudski napor protječe Božja milost, briga i svemogućnost.

Marija također svjedoči da plodovi ženidbe nisu konačan plijen smrti. U Mariji je vidno što čeka svakoga člana obitelji, kakvo je ostvarenje njegova spasenja i kakav je njegov konačni oblik.

Marijino uznesenje u slavu uči da je čovjekov posljednji cilj Bog. Zbog toga je neopravdana i fetišizacija i prijezir tijela. Proslava je vjerodostojna mogućnost čovjekova poslije Isusova uskrsnuća. U Mariji je to već jedan dio stvarnosti koji je u Kristu već stvarnost (40).

Marija svojim uznesenjem u slavu priječi da se trajno prizemljimo na ovom svijetu i da radi komadića sreće ostavimo cijelu sreću. Naprotiv, navodi nas da komade integriramo u cjelinu.

Marija je objava, znak, dokaz za ono što ima zapasti čovjeka, znak da uskrsnuće Glave za sobom povlači i uskrsnuće Tijela.

U Mariji je, zbog njezinih obiteljskih odnosa, počeo svršetak posljednjeg stanja Crkve. Stoga Crkva s opravdanjem vidi u njoj svoju konačnu sliku kojoj se nada kod Krista. Marija je „summa Ecclesiae“ po kojoj dolazi spasenje cijelom svijetu u obliku koji se zove obitelj.

(31) R. Laurentain, 18.; (32) Lumen gentium, n. 56.; (33) Lumen gentium, n. 56.; (34) R. Laurentin, 171.; (35) Ust. Jean Cantinat, C. M., Marie dans la Bible, Lyon/Paris, 1963, str. 131.; (36) Rahner, 40.; (37) Rahner, 81.; (38) Bossuet, Elevations sur les Mysteres, ed. D. de Bouvier, 1933, str. 692.; (39) J. Cantenat, 128.; (40) Usp. Rahner, 91.

Foto Siniša Hancić

NA PUTU SVETOSTI

Vicka Ivanković-Mijatović

Gospa kaže da mi, kad dođe vrijeme za molitvu, često kažemo da zbog umora ili nekih „prečih“ obveza ne možemo moliti, umorni smo, pa kažemo da ćemo sutra moliti. I tako iz dana u dan. Umjesto molitve, u naše srce ulaze loše stvari iz svijeta. Stoga Gospa kaže *kako god cvijet ne može živjeti bez vode, tako ni mi ne možemo živjeti bez milosti Božje.*

Snimio Miroslav Šego

Gospine glavne poruke su molitva, obraćenje, post, pokora i mir. Gospa preporučuje da svaki dan molimo radosna, žalosna i slavna otajstva krunicе, da srijedom i petkom postimo o kruhu i vodi i, najvažnije, da imamo čvrstu vjeru.

Kad Gospa traži da molimo, ne traži da molimo samo riječima već traži da iz dana u dan otvaramo svoje srce da bi nam molitva zaista bila radost. Gospa kaže da prije nego počnemo moliti – da bismo otjerali sve misli koje nam smetaju – počnemo s jednim Očenašem. Gospa kaže: *Molite svoga velikog oca koji je na nebesima, koji je pun neizmjerne ljubavi, koji nas toliko voli, i u tom mu trenutku prikažite sve svoje želje i sve svoje probleme, neka on učini kako je najbolje, neka bude njegova, a ne naša volja.*

Sutradan ćemo moliti Zdravomariju, našu majku koju vidimo očima svoga srca, koja je neprekidno blizu nas i koja nas toliko voli. Prekosutra ćemo moliti Slavaocu i davati slavu svomu Ocu. Treba zahvaljivati na svemu što nam daje, da znamo jednako prihvaćati sve što nam od njega dolazi. Tako ćemo iz dana u dan otvarati svoje srce i razmišljati nad svakom riječi koju izgovaramo; tako ćemo spoznavati koliko značenje te riječi imaju za nas te ih početi živjeti.

Cvijet ne može bez vode, a mi ne možemo bez milosti Božje

Gospa je to pokazala na divnom primjeru posude s cvijećem koju imamo u kući. Ako u taj cvijet svakoga dana stavimo nekoliko kapi vode, on će rasti i na koncu će izrasti lijepa ruža. Tako je i s našim srcem. Ako svakoga dana u svoje srce stavimo dvije-tri riječi molitve, ono raste i razvija se kao onaj cvijet. Ako dva-tri dana u cvijet ne stavljamo vodu, on će venuti i nestajati, kao da nikad nije ni postojao. Gospa kaže da mi, kad dođe vrijeme za molitvu, često kažemo da zbog umora ili nekih „prečih“ obveza ne možemo moliti, umorni smo, pa

kažemo da ćemo sutra moliti. I tako iz dana u dan. Umjesto molitve, u naše srce ulaze loše stvari iz svijeta. Stoga Gospa kaže *kako god cvijet ne može živjeti bez vode, tako ni mi ne možemo živjeti bez milosti Božje.*

Ona nas uči da se molitva srcem ne može naučiti studiranjem, već samo molitvom, iz dana u dan ići korak naprijed.

Kad Gospa traži post, ona od onih koji su bolesni ne traži da ne jedu, već da se toga dana odreknu nečega što im je najdraže, a za zdrave koji kažu da ne mogu postiti, da se loše osjećaju ili da ih boli glava, kaže da moraju imati čvrstu volju.

Poziv na posvemašnje obraćenje

Gospa nas poziva na posvemašnje obraćenje i kaže: *Draga djeco, kad ste u problemima, poteškoćama i nevoljama, svi mislite da smo Isus i ja daleko od vas, ali ne, mi smo uvijek blizu vas, samo otvorite svoja srca da biste srcem mogli spoznati koliko vas mi ljubimo.* Ona također traži da se odričemo nečega što nam je najdraže, a Gospi bi najdraže bilo da se odrekemo grijeha, da više ne griješimo. Zato Gospa kaže: *Dajem vam svoj mir i svoju ljubav da biste je mogli ponijeti u svoju obitelj, susjedima i prijateljima.* Daje svoj mir i blagoslov i moli za sve nas.

Gospi bi na poseban način bilo drago da se u našim obiteljima i zajednicama obnovi molitva krunice, da roditelji mole s djecom i djeca s roditeljima i da nam sotona zaista ne može nauditi. Gospa također ističe koliko je sotona jak i da nas u svemu želi omesti, pa zato traži da pojačamo svoje molitve, kako bismo ga molitvama mogli udaljiti. To najbolje možemo učiniti s krunicom u ruci, jer je krunica najjače oružje protiv sotone.

Gospa preporučuje da uza se uvijek imamo nešto blagoslovljeno – križić, medaljicu, mali znak, kako bismo se što lakše mogli obraniti od sotone.

Svetu Misu stavimo na prvo mjesto

Gospa nas uči da svetu Misu stavimo na prvo mjesto, da je to najvažniji, najsvetiji trenutak, da u tom trenutku dolazi živi Isus kojega primamo u svoja srca. Traži da se za Misu što ozbiljnije pripremamo kako bismo mogli dostojno i s ljubavlju primiti Isusa. Preporučuje i mjesečnu svetu ispovijed. Gospa kaže da ne shvaćamo ispovijed tako da se ispovjedimo, oslobodimo se grijeha i nastavimo živjeti istim životom, nego se trebamo mijenjati i postajati nove osobe. Također kaže da u ispovijedi od sve-

ćenika moramo tražiti savjet kako bismo mogli ići korak naprijed.

Vrijeme posebne milosti

Gospa je na poseban način zabrinuta za sve mlade u svijetu. Mladi se nalaze u jako, jako teškoj situaciji, a pomoći im možemo jedino svojom ljubavi i molitvom srcem. Zato Gospa kaže: *Dragi mladi, ovo što vam nudi današnji svijet, prolazno je, a kroz to možete uvidjeti kako sotona koristi svaki slobodan trenutak za sebe; danas to čini najviše na mladima i želi razoriti naše obitelji.* Stoga Gospa kaže da je ovo vrijeme velike milosti, ona želi da obnovimo njezine poruke i počnemo ih živjeti srcem.

Gospa želi da mi postanemo nosioci njezina mira i da molimo za mir u svijetu, ali traži da počnemo moliti najprije za mir u svome srcu, mir u našoj obitelji, mir u našoj zajednici, i da zajednički, s tim istim mirom, molimo za mir u svijetu. Gospa kaže, ako molimo za mir u svijetu a nemamo mira u svome srcu, molitva nije toliko vrijedna.

Molimo za Gospine nakane

Gospa kaže da pojačamo svoje molitve, da su joj snažne molitve potrebne za ostvarenje Božjih i njezinih planova; da svaki dan uzmemo Bibliju, da pročitamo nekoliko redaka i živimo ih tijekom dana. Gospa također ističe da molimo za papu, biskupe, svećenike, za cijelu našu Crkvu, jer su potrebni naših molitava.

Gospa nas na poseban način moli za ostvarenje jednoga njezina plana koji se treba ostvariti.

U posljednje vrijeme Gospa je posebno zabrinuta za mlade i obitelji, jer su u jako, jako teškoj situaciji. Gospa posebno moli za mir i poziva nas da joj pomognemo svojim molitvama.

Raj, čistilište i pakao

Jakov i ja imali smo jedan poseban dar: Gospa nas je povelala i pokazala nam raj, pakao i čistilište. Bili smo kući kod Jakova, a u tom trenutku došla je Gospa i kazala nam da ćemo poći s njom. Jakov je kazao: *Draga Gospe, Ti povedi Vicku, njih ima više braće i sestara, a ja sam sam.* Jakov je mislio da ćemo otići i više se ne ćemo vratiti. U tom sam trenutku razmišljala koliko li se sati i dana putuje, ide li se prema nebu ili u zemlju... Gospa me je uzela za desnu, a Jakova za lijevu ruku i povelala nas. Nismo uspjeli ni okom trepnuti, a već smo došli u raj,

veliki beskonačni prostor. U raj su vidjeli svjetlost koja ne postoji na zemlji. Vidjeli smo ljude obučene u sive, roze i žute haljine. Ljudi hodaju, mole, pjevaju, a iznad kruže mali anđeli. Gospa nam je kazala: *Vidite kako su presretne osobe koje se nalaze u raj.* Vidjeli smo radost koja se ne da opisati, koja ne postoji ovdje na zemlji.

Čistilište je također jedan veliki prostor, ali se ljudi ne vide. Jedino se vidi tama, siva kao pepeo, a osjeća se kako osobe trzaju, udaraju, lupaju. Oni su potrebni naših molitava da se izbave iz čistilišta.

U paklu je jedna velika vatra na sredini, a vidjeli smo ljude kakvi su u normalnom stanju i kakvi su poslije. Iz vatre izlaze kao razne životinje, kao da nikad nisu bili ljudi. I što god dublje upadaju u vatru, sve više govore protiv Boga. Gospa nam je rekla da su osobe koje se nalaze u paklu tu otišle svojom voljom, zato što su to željele. Osobe koje žive na zemlji, a sve čine protiv Božje volje, već ovdje žive pakao, a poslije samo nastave. Gospa kaže da ima dosta ljudi koji misle kako sve završava na zemlji. Naprotiv, na zemlji smo samo prolaznici i život se nastavlja.

Lijepa sam jer ljubim

Prije nego se Gospa ukaže, tri puta vidimo svjetlost i to je znak da dolazi. Obučena je u sivu haljinu, bijeli veo, ima krunu od zvijezda, plave oči, crnu kosu, rumene jagodice. Lebdi u zraku, na sivom oblaku, i ne staje na zemlju. Jedino za veće svetkovine, za Uskrs, Božić, Gospojinu, Gospin rođendan, dolazi u zlatnoj haljini. Svaki put za Božić Gospa dođe s malim Isusom novorođenčetom u naručju. Samo jedanput, prije nekoliko godina, za Veliki petak, Gospa je došla s velikim Isusom, koji je bio sav izranjen, s trnovom krunom. Tada je Gospa rekla: *Došla sam s Isusom da vidite koliko je trpio za sve vas.*

Gospa je osoba živa kao i mi, jedino što se njezina ljepota ne može opisati jer nema ništa tako lijepo kao ona. Jedanput smo pitali Gospu kako je tako lijepa, a ona je kazala: *Lijepa sam zato što ljubim. Počnite i vi ljubiti da biste bili lijepi. Ta ljepota ne dolazi s vanjske strane, već iz dubine našega srca i duše.* Gospa kaže da smo isuviše opterećeni vanjskom ljepotom, a zaboravili smo ljepotu srca i duše i zato nas poziva da više mislimo na ljepotu srca i duše. Kad budemo imali tu ljepotu, vanjska će doći sama po sebi, bez velika napora.

LAŽ JE DA SLUŠATELJSTVO VOLI SVE ONO ŠTO SE DANAS VRTI PO RADIOPOSTAJAMA

Radiopostaja "Mir" Međugorje zasnovana je na potpuno različitim osnovama nego druge radiopostaje. Geslo nam je od početka bilo „Zdrava ljudskost, zdrava religioznost“. Htjeli smo stvoriti dobru obiteljsku radiopostaju. Nije nam bilo važno je li netko poznat, već djeluje li zdravo. A srž čitavog programa je prijenos uživo večernje sv. Mise iz župne crkve i sva tri dijela krunice.

Priredio Krešo Šego

U skoro, 25. studenoga, navršava se točno 15 godina rada Informativnog centra „Mir“ Međugorje (ICMM), u čijem okrilju, između ostaloga, djeluje Radiopostaja „Mir“ Međugorje (RMM), čiju smo 10. obljetnicu proslavili spomenutog nadnevka prošle godine. Cijeli pothvat započeo je zauzimanjem fra Miljenka Stojića, člana Hercegovačke franjevačke provincije, u to vrijeme ž. vikara u župi Međugorje. RMM danas je izrasla u radiopostaju koja se čuje u Europi, ali i, putem interneta i satelita, u cijelom svijetu. Fra Miljenko, s kojim u povodu spomenute obljetnice razgovaramo, danas obnaša službu vicepostulatora postupka mučeništva „Fra Leo Petrović i 65 subrača“. Kažimo i to da je istaknuti hrvatski književnik, autor brojnih knjiga pjesama, slikovnica, priča, eseja, književnih kritika te prevoditelj s više jezika.

Fra Miljenko, vratimo se u 1993. kad ste ž. vikar u župi Međugorje. Kako je došlo do osnutka ICMM-a i koji su bili njegovi temeljni ciljevi?

– Već prije mog dolaska bilo je pokušaja ustrojavanja profesionalnog izvješćivanja iz župe Međugorje, ali je neprestano nedostajala osoba koja bi se zauzeto time pozabavila. Jedna skupina fratara tada je zamo-

lila mene, koji sam tek gledao čemu se više posvetiti, da pokušam ostvariti tu potrebu. Malo sam razmislio i pristao. Nisam se pokajao do danas unatoč poteškoćama različite vrste koje su pratile ovaj pothvat. Njegova svrha nije promicati događaje u župi Međugorje, nego istinito izvješćivati o njima. A u tome se služi svim mogućim sredstvima koja su čovjeku danas na raspolaganju.

Riječ je o ratnom i poratnom vremenu koje je mnogim neriješenim problemima svaki projekt činilo neizvjesnim. Od koga je dolazila potpora u ostvarenju tih za župu Međugorje, ali i za hodočasnike iz svih krajeva svijeta, važnih zamisli?

– Potpora je najviše dolazila od tadašnjeg župnika fra Ivana Landeke. Ovdje treba spomenuti i različite prijatelje hodočasnike. Glavninu novca od 60.000 DM, kojim je započela RMM, dala su dvojica hodočasnika iz inozemstva, prepoznajući važnost zamisli i važnost trenutka. Ne smijemo preskočiti ni zanos prvih djelatnika. A Kraljica Mira je zacijelo sve to pratila s nebesa. Nikad u životu nisam tako osjetio blizinu Božje ruke kao izgrađujući ICMM, posebno RMM. Mnogo puta dolazio sam do zida i, po ljudski, nije se moglo da-

lje. Odjedanput bi se, nakon molitve, rješeno našlo.

Istina, ne zarada

Što je novoga u crkvenom, društvenom i medijskom kontekstu gledano, donijela RMM?

– RMM je zasnovana na potpuno različitim osnovama nego druge radiopostaje. Geslo nam je od početka bilo „Zdrava ljudskost, zdrava religioznost“. Htjeli smo stvoriti dobru obiteljsku radiopostaju. Tako je na našoj radiopostaji moguće čuti mnogo toga s religioznoga područja, ali i s područja kulture, športa, znanosti, glazbe, dječjeg svijeta... Nije nam bilo važno je li netko poznat, već djeluje li zdravo. Primjerice, da bi neka pjesma mogla biti puštena na našoj radiopostaji morala je zadovoljiti sljedeće kriterije: glazba ne smije razarati već oplemenjivati čovjeka; riječi pjesme trebaju biti primjerene ljudskim i kršćanskim vrjednotama; lik izvođača u javnosti treba biti uzoran. Srž čitavog programa je prijenos uživo večernje sv. Mise iz župne crkve i sva tri dijela krunice.

RMM ima svoje slušatelje diljem svijeta. Tko su ljudi koji između brojnih, različitih programa, biraju upravo ovaj program?

– To su ljudi različitih životnih uvjerenja, nacionalnosti, izobrazbe. Našoj radiopostaji privlači ih prije spomenuto. Laž je da slušateljstvo voli ono što se danas većinom vrti po radiopostajama, uopće po javnim glasilima. Radi se samo o tome da nemaju izbora. A vijesti se negdje trebaju čuti, pogledati neki film, uživati u nekoj pjesmi... Zbog toga je na kršćanima danas golema odgovornost. Ne smiju se bojati javnih glasila, trebaju ih osnivati i tako preobražavati ovaj svijet. Ne govorim o čisto hijerarhijskim javnim glasilima. Govorim ponajvećma o onima koja nam donose sva moguća pozitivna ljudska i kršćanska iskustva.

Iza ovakvih medija obično stoje snažni gospodarstvenici, marketinške agencije, ustanove s kapitalom, vjerojatno i politički pokreti. Tko stoji iza ove radiopostaje?

– Ovo pitanje je i teško i lako. Iza ove radiopostaje stoji isti onaj tko stoji iza događaja u župi Međugorje: Bog i Kraljica Mira. Oni su zaslužni da potiču srca raznih naših poslovnih partnera da se prema nama ne odnose profesionalno hladno, nego nas do-

Snimio Andrija Stojić

življavaju prijateljima i svojim. Zbog toga nam na sve moguće načine iziđu u susret. Ne bih spominjao njihova imena, ali će se oni sami prepoznati. Bog će ih za to nagraditi, a od nas im veliko hvala. Ne smijemo zanemariti ni svakidašnje hodočasnike koji nas potpomažu kako kao članovi podpiratelji, tako i korištenjem raznoraznih usluga ICMM-a čiji je radiopostaja sastavni član. Uz to, ne vodi nas utrka za zaradom, već nastojimo prenijeti istinu o događanjima u župi Međugorje. Kad se sve to sabere, mogu se jeftino, rečeno s gledišta profesije, ostvariti ovakve zamisli.

Priprema kauze mučenika

Danas ste vicepostulator Postupka mučeništva „Fra Leo Petrović i 65 subrača“. Predstavite postupak o kojem je riječ za naše čitatelje.

– Partizani su 1942. ubili jednoga našeg člana, krajem 1944. drugoga, otpočinjanjem širokog napada na Hercegovinu i druge krajeve, a u završnim operacijama i

poraću II. svjetskog rata, počevši od siječnja do srpnja 1945., ubili su njih 64. K tome treba dodati i trojicu koji su ili ubijeni u zatvoru ili su umrli zbog posljedica uhićenja. Sveukupno ih je dakle stradalo 69. Puk i fratri su ih od prvog trenutka držali mučenicima, ali zbog komunističke strahovlade službeno se moglo malo što učiniti na njihovu proglašenju blaženima i svetima. S dolaskom slobode, provincijal fra Slavko Soldo je 2004. pokrenuo Povjerenstvo za pripremu kauze mučenika, na čijem je čelu bio fra Ante Marić. Nakon toga je 2007. imenovan vicepostulator, u osobi moje malenkosti. Potrebno je dovršiti sva istraživanja, prikupiti svu dokumentaciju i zaključiti postupak na biskupijskoj razini. Nakon toga sva dokumentacija ide u Rim na pravnu i teološku prosudbu. Tek tada do pape dolazi prijedlog za njihovo proglašenje blaženima i svetima. Nu, nije važna brzina, važna je istina i primjer ovih pobijenih, što se sve više i više otkriva.

Znademo da je u ovakvim postupcima bitno svjedočanstvo svjedoka muče-

ništva. Kako stojite s time, budući da je prošlo toliko vremena?

– Najprije treba podvući, puno je pobijenih i puno je godina prošlo. Zbog toga smo u utrci s vremenom. Ipak, postoje svjedoci i neki od njih su voljni svjedočiti. Molim sve one koji nešto znaju o pogibiji članova Hercegovačke franjevačke provincije da nam to dojavu. Nije važno koliko neznatan podatak izgledao. Nekad on dovede do velikog otkrića. Svi korisni podatci za stupiti u doticaj s nama mogu se naći na stranicama www.pobijeni.info. Onaj tko se ne služi internetom, neka se obrati svomu svećeniku, koji će ga uputiti kako nam se javiti.

Nismo sami na putu

Uz svoj svećenički poziv, također ste i plodan književnik. Kako to dvoje danas ide skupa, a znademo iz povijesti hrvatske književnosti da su svećenici i redovnici dali nemjerljiv prinos ne samo književnosti već i znanosti?

– Samo naizgled danas znanost, kultura i slične stvari ne idu zajedno s redovničkim i svećeničkim pozivom. Jedino je halabuka onih koji su odbacili Boga i sebe postavili na njegovo mjesto, danas prevelika pa se čini da to nije tako. Osobno, nemam nikakvih poteškoća živjeti život kako ga živim. Nastojim se držati ljudskih i kršćanskih zasada i idem dalje. Žao mi je onih koji u traženju prolazne slave slegnu vrat pred bukačima. Na taj način ostvare nešto za danas, a ne nešto što će trajati i sutra. Šteta.

I, za kraj, s motrišta svećenika, književnika i medijskog djelatnika, kako živjeti u ovakvoj medijskoj situaciji kad su, bez pretjerivanja, sve vrijednote dovedene u pitanje?

– Već sam djelomično odgovorio na ovo pitanje. Moramo znati što hoćemo u životu i taj put ne smijemo napuštati ni pod koju cijenu. Odjedanput ćemo otkriti da nismo sami, unatoč svoj buci. Pronaći ćemo svoj životni prostor i zadovoljno živjeti u njemu. To će uroditi time da ćemo postati sposobni mijenjati stanje oko nas, bilo pokretanjem javnih glasila, bilo pisanjem, slikanjem, crtanjem, poučavanjem, liječenjem, jednostavno svime onim što je dobro činiti. Time smo ispunili svoj život, ali i osigurali sebi mjesto u Božjoj vječnosti.

PLES ŽIVOTA

Prihvatiti spasenje zahtijeva određeni duhovni napor i razumijevanje da spasenje nije isto što i sreća shvaćena našom ljudskom logikom. Izvor mnogih naših problema, pa i strahova, dolazi iz toga što mi tražimo sreću umjesto spasenja, ili zamjenjujemo ovo dvoje. Isus nam nikad nije obećao da ćemo biti sretni nego da smo spašeni.

s. Dominika Anić

Uz rađanje, smrt je zasigurno najvažniji događaj svakoga ljudskog života. Ona je, zapravo, dovršenje života, njegov pečat i kruna. I kao takva, zaslužuje da o njoj razmišljamo, da je pokušamo razumjeti iz vjere u uskrsnuće, ali i iz čiste ljudskosti koja uključuje određeni strah od suočenja sa smrću.

Strah od umiranja

Strah pred smrću ima mnogo aspekata. Neki ljudi znaju reći kako se ne boje smrti već umiranja. Umiranja koje uključuje susret s boli, s bespomoćnosti, s ovisnosti o drugima ili strah od smrti kao nepoznаницe i radikalne samoće. Postavlja se najteže pitanje: Što ima poslije, ili što me čeka s onu stranu života?

Kod nekih ljudi prisutan je strah od priznanja kako nisu nikad istinski živjeli ili strah od suda i kazne. Neki se boje nepripravne i nagle smrti. Naši stari znali su svakodnevno moliti za sretnu i pripravnu smrt. Živjeli su prirodno pa je i umiranje doživljavano kao sastavni dio života. Također i bolest i sve što svakidašnji život donese doživljavalo se i prihvaćalo mnogo više kao normalan dio životnoga puta.

U svakome od nas postoji određeni strah ili, bolje rečeno, otpor prema stvarnosti umiranja, jer volimo živjeti. Utoliko nam biva teže što radikalnije pokušavamo život odvojiti od smrti. Čak i samoubojstvo ne isključuje mogućnost da bude posljednji vapaj za životom. Sve dakle dok ne postanemo sposobni shvatiti da smrću ne gubimo život nego se umiranjem tek ugrađujemo u nastavak života koji ne poznaje zadržavanja, mi ćemo se bojati smrti i, po mogućnosti, odagnati i samu pomisao da odlazimo nekamo iz ovoga života. Uložiti ćemo sve napore da svoj život produžimo, da ga učinimo što trajnijim. Grčevito ćemo

se boriti da sačuvamo svoj život na zemlji. Ali znamo da to nikomu nije uspjelo. Koliko god se bojali umiranja, ono svejedno i neminovno dolazi, isto kao i rađanje. I jedno i drugo u boli.

Otvorena vrata života

Život i smrt su samo dva različita vidika jedne te iste životne dinamike. Ovo može zvučati kao utješna fraza koja možda nema nikakve veze s našim konkretnim shvaćanjem života i smrti, ali Isus nam je sam rekao da „onaj tko želi sačuvati svoj život izgubit će ga, a onaj tko izgubi svoj život, taj će ga naći“. Je li se to Isus s nama šalio? Da gubitak života nije gubitak, sam nam je posvjedočio svojim uskrsnućem i svjedočanstvom da se život ne prekida smrću, nego se nastavlja novim načinom postojanja koji mi teško u svojim uskoćama možemo shvatiti. Jedino u vjeri možemo naslutiti tu stvarnost o kojoj nam Isus govori.

Još nešto važno nam je Isus posvjedočio, a što u naše maleno ljudsko razumijevanje jedva može stati. Umiranjem ništa ne gubimo. Ostavljamo tek jedan način postojanja da bismo ga zamijenili drugim. Slikovito kazano – odlažemo iznosanu i istrošenu ljušturu života da bi je zamijenili drugom, novom i drugačijom, za koju vrijedi živjeti. Vjerujemo da umiranjem dobivamo natrag cijeli svemir koji je skriven iza našega ma-

log „ja“, dobivamo Boga posve natrag, dakle imamo iskustvo onoga što Pismo kaže: gledanja Boga licem u lice. Boga, koji nije iskrivljen našim predodžbama i krivim slikama.

Kad umremo, jedna nova vrata života širom nam se otvaraju. Bog, naš Otac, želi nam dobrodošlicu kući. Shvatit ćemo kako smo oduvijek bili i ostali dio toga Očeva doma, a još više Njegove ljubavi.

Jedan mistik bi rekao: Shvatit ćemo da tamo nikomu nismo nedostajali. Mi smo oduvijek bili dio božanske stvarnosti i ona dio nas. Šteta što to ne otkrijemo ranije. Prištedjeli bismo sebi puno muke, razočaranja i strahova.

Umiranje kojeg nema

Vjerujemo, kad prekoračimo naše ljudske uskoće i granice svoga „ja“, iskusit ćemo da, zapravo, umiranja nema. Kad uđemo kroz otvorena vrata novoga života, spoznat ćemo svoje pravo podrijetlo, utvrdit ćemo da nikad i nismo bili negdje drugdje nego u Bogu. Kao što je to iskusio i sv. Pavao kad je rekao da u Bogu „živimo, mičemo se i jesmo“. To je najdublja istina o nama. Bog je jedinstvena snaga oblikovanja u svakoj pojavi. On nikad ne postavlja granice. U Njemu nema prestanka jednoga, a nastanka drugoga. Život se samo prelijeva i traje u neprestanom utjelovljivanju. I sama smrt, od koje toliko zaziremo, sluti na Boga. Ili, bolje kazano, Bog je sav i u našoj smrti isto kao što je sav prisutan u životu. Naše prividno nestajanje sa zemlje nije ništa drugo nego življenje na drugi način – i to ne u smislu daljnjeg trajanja našega „ja“, nego u smislu daljnjeg postojanja našega istinskog identiteta. To je, da uzmemo i nedostatnu sliku, kao kad izvrsni plesač napusti jedan plesni korak da bi učinio drugi. To nije napuštanje plesa. On i dalje pleše, samo sad koristi drugi korak, drugi pokret i izričaj, te tako obogaćuje svoj ples. Ponekad znamo čuti izričaj o plesu smrti, ali često samo da nas zaplaši,

Život i smrt su samo dva različita vidika jedne te iste životne dinamike.

Ovo može zvučati kao utješna fraza koja možda nema nikakve veze s našim konkretnim shvaćanjem života i smrti, ali Isus nam je sam rekao da „onaj tko želi sačuvati svoj život izgubit će ga, a onaj tko izgubi svoj život, taj će ga naći“. Je li se to Isus s nama šalio? Da gubitak života nije gubitak, sam nam je posvjedočio svojim uskrsnućem i svjedočanstvom da se život ne prekida smrću, nego se nastavlja novim načinom postojanja koji mi teško u svojim uskoćama možemo shvatiti.

Snimio Tvrko Bojić

ne da nas ohrabri. Naš život poslije smrti nastavak je našega plesa, samo sad obogaćen novim plesnim koracima koje za života na zemlji možemo uvježbavati.

Naš stvarni problem ne krije se u umiranju nego u navezanosti na neke „plesne korake“, na neki određeni pojavni oblik koji sad imamo, na neku određenu „matriču“ koje se grčevito držimo kao da je jedina. Istina da svaki oblik ima svoje nezamjenjivo značenje, ali dođe trenutak kad ga je dobro pustiti i prihvatiti novi. Prihvatiti ponudu slobode izbora i drugih koraka koji su također lijepi u svojoj jedinstvenosti.

Sreća ili spasenje

Prihvatiti nove „plesne korake“, znači prihvatiti spasenje. A prihvatiti spasenje zahtijeva određeni duhovni napor i razumijevanje da spasenje nije isto što i sreća shvaćena našom ljudskom logikom. Izvor mnogih naših problema, pa i strahova, dolazi iz toga što mi tražimo sreću umjesto spasenja, ili zamjenjujemo ovo dvoje. Isus nam nikad nije obećao da ćemo biti sretni nego da smo spašeni. Što to znači? Sreća je povezana s ugodnim doživljajima. U to ubrajamo jelo, stanovanje, ispunjenje tjelesnih potreba, ali i biti prihvaćen, imati naklonost i društveni položaj, osjećati se udomljenim... Kad se govori o spasu, ne misli se, jednostavno, na sretan život. Spas znači puno više: imati pronađen konačni odgovor na pitanje o smislu života.

Putovi spasa su, doduše, veoma različiti, ali svima im je jedno zajedničko, a to jedno mi nastojimo izbjeći. Svi vode kroz sukobe, nevolje, strahove, umiranje i smrt. Tako se spas i sreća u našem životu mogu međusobno suprotstavljati. Put spasa nije nikako neka široka cesta. On često vodi kroz uska vrata. Nekad se moramo namučiti i sagnuti svoju oholu glavu da bismo prošli. Vodi strmim putem, na kojem moramo biti svakog trenutka pozorni da se ne strovalimo niz hridi života. Taj put vodi nas tamo gdje se sučeljavamo s ljudima, sa svijetom, sa zlom, sa smrću i s Bogom.

Ako želimo shvatiti spasenje, trebamo prihvatiti svoj vlastiti život u svim njegovim danostima i mogućnostima. Ako svoj život shvatimo kao put prihvaćanja spasenja, s lakoćom ćemo moći napustiti svaku dosadašnju strukturu i ne ćemo žaliti za otpalim uvenulim listom. Znat ćemo da je to tek proces u našoj zadaći da živimo dovršimo svoje rođenje za istinsku čovječnost.

TEOLOŠKO ZNAČENJE MARIJANSKIH UKAZANJA (II.)

U povodu 150. obljetnice Gospinih ukazanja u Lourdu, u tom je Gospinu svetištu početkom rujna održan 22. međunarodni mariološko-marijanski kongres na temu „Ukazanja Blažene Djevice Marije - između povijesti, vjere i teologije“. Sudionik kongresa, prof. dr. fra Ivan Dugandžić, govorio je o teološkom značenju marijanskih ukazanja. Donosimo drugi nastavak njegova priloga.

fra Ivan Dugandžić

Mariologija II. vatikanskog sabora

Tražeci odgovor na pitanje zašto je nakon II. vatikanskog sabora došlo do duboke krize u govoru o Mariji, J. Ratzinger se vraća u prošlost i analizira katoličku duhovnost i mariologiju davno prije Koncila. Pritom podsjeća kako su u Crkvi dominirala dva različita „karizmatična“ pokreta, koja nisu imala baš mnogo dodirnih točaka. Na jednoj strani bio je jak marijanski pokret koji se uglavnom nadahnjivao i hranio Marijinim ukazanjima (La Salette, Lurd, Fatima), a na drugoj strani liturgijski pokret oslonjen na Sveto pismo i usmjeren ekumenski. A bio je posebno karakterističan za Njemačku.

Ta dva pokreta ne samo da nisu imala puno zajedničkoga, nego se katkad činilo kao da se međusobno posve isključuju. J. Ratzinger podsjeća kako je „liturgijski pokret svoju pobožnost sam rado označavao kao ‘objektivno’-sakramentalnu; a suprotno tomu bilo je očito naglašavanje subjektivnoga i osobnoga u marijanskome pokretu. Liturgijski pokret je naglašavao teocentrični karakter kršćanske molitve koja se obraća ‘Bogu po Kristu’; a marijanski svojom poznatom parolom ‘per Mariam ad Jesum’, dakle jednom drukčijom idejom posredništva i ostajanjem kod Isusa i Marije činilo se kao da klasični trinitarni odnos potiskuje u pozadinu“.

To je na jednoj strani imalo za posljedicu takvu mariologiju koju nije bilo moguće na pravi način integrirati u teološku cjelinu, a na drugoj strani kod mnogih je rađalo posvemašnju ravnodušnost prema takvoj mariologiji. Zato se pred koncilске oce postavilo ozbiljno pitanje, kako međusobno pomiriti ta dva pokreta u kršćanskoj pobožnosti te kako ih teološki povezati i utemeljiti. Sve se to jako zaoštrilo u konkretnome teološkom pitanju treba li Koncil svoju mariologiju formulirati u posebnome dokumentu ili je ugraditi u svoje učenje o Crkvi. Nakon velike i dramatične borbe, tijesno je pobijedila ekleziocentrična mariologija (odnos glasova 1.114 „za“ i 1.074 „protiv“).

Bez obzira na sve, toj teško izborenoj pobjedi J. Ratzinger pripisuje „važnost duhovne vododijelnice“, a talijanski teolog S. De Fiores govori o „radikalnome zaokretu“ s obzirom na metodu, jer time je „Koncil napustio udžbeničko-deduktivnu metodu, koja je iz jednoga prvog principa daljnjim zaključcima izvodila sve marijanske istine“. Umjesto toga, Koncil Mariji pristupa iz perspektive povijesti spasenja, nastojeći tako odrediti njezino mjesto u teologiji i u životu Crkve. Takav pristup, kako ćemo vidjeti, omogućuje i bolje shvaćanje uloge Marijinih ukazanja u životu Crkve.

No ne treba čuditi što se ta teško izborena pobjeda na teološkome planu nije mogla odmah pozitivno odraziti i na samu marijansku pobožnost u Crkvi. Štoviše, ona je neposredno nakon završetka Koncila u širim krugovima Crkve dovela do zbunjenosti i bespomoćnosti. J. Ratzinger podsjeća „da je nova ekleziocentrična mariologija bila i ostala strana upravo onim koncilskim ocima koji su prije bili nositelji marijanske pobožnosti. Tako nastalu prazninu nije bilo moguće ispuniti ni uvođenjem naslova 'Majka Crkve', što je Pavao VI. na završetku Koncila svjesno ponudio kao odgovor na krizu koja se već nazirala. Zapravo pobjeda ekleziocentrične mariologije za početak je dovela do kolapsa mariologije uopće“. Trebalo je dosta strpljivoga i upornog teološkog rada da širi slojevi u Crkvi shvate značenje koncilskoga zaokreta. No on je, osim povezivanja dvaju spomenutih duhovnih pokreta u Crkvi, za posljedicu imao još nešto pozitivno i važno. Koncilaska mariologija, budući da je biblijski utemeljena, postala je i ekumenski zanimljivom i prihvatljivom.

Ekleziocentrična mariologija značila je dobitak i za samu ekleziologiju. Uvrštavanjem govora o Mariji u Koncilsku konstituciju o Crkvi došlo je naime do boljšeg shvaćanja pojma same Crkve. J. Ratzinger ističe dvije stvari kao posebno važne. Prvo, Marijinim integriranjem u Crkvu naglašen je i njezin ženski aspekt nasuprot muškom aktivističko-sociološkome aspektu naroda Božjega. Poslije Koncila počelo se shvaćati da je „Crkva više od 'naroda', više od strukture i akcije: u njoj živi tajna majčinstva i zaručničke ljubavi koja omogućuje majčinstvo. Crkvena pobožnost i ljubav prema Crkvi uopće su samo po tome moguće“. Drugo, Pavao je svojom slikom Crkve kao 'Tijela Kristova' dao specifičnu razliku novozavjetne Crkve prema 'putujućem narodu Božjem', a to znači: „Crkva nije organizacija već organizam... Zato se kad se kaže

'narod Božji' nikad ne govori o Crkvi, a da se pritom ne kaže ili barem ne misli na 'Tijelo Kristovo'“.

U svakom slučaju, poslije II. vatikanskog sabora mariologija nije više ostala izolirana, već je postala integralnim dijelom cjelovite teologije. I što su se više proučavali novozavjetni spisi kao i otačko učenje o Mariji, sve bolje se shvaćalo kako se mariologija ne može jednostrano vezati samo uz kristologiju, ali ni samo uz ekleziologiju. Naprotiv, teolozima je postajalo sve jasnije kako govor o Mariji predstavlja „unutar-nju isprepletenost tajna u njihovu odnosu i povezanosti. I dok se povezanost Krista i Crkve opaža u parovima pojmova zaručnik – zaručnica, glava – tijelo, u Mariji se to u svakom slučaju nadvisuje, budući da ona prema Kristu ne stoji u odnosu zaručnice već majke. Tu se može dobro vidjeti funkcija naslova 'Majka Crkve'; on izražava nadilaženje ekleziološkoga okvira u učenju o Mariji kao i istodobno njezinu pripadnost njemu“.

Nije pretjerano reći da je, uvrštavajući govor o Mariji u Konstituciju o Crkvi, II. vatikanski sabor napravio potpun zaokret u mariologiji. O njoj se više ne govori zasebno kao o nekome tko stoji između Krista i Crkve, već kao o najčasnijem i najvažnijem udu Kristove Crkve, kao što je bilo i u otačkoj teologiji. Njezinu povezanost s Crkvom i u isto vrijeme njezinu posebnu povezanost s Kristom, u čemu ostatak Crkve nema nikakva udjela, Koncil je najbolje istaknuo samim naslovom VIII. poglavlja Dogmatske konstitucije o Crkvi koje govori o Mariji: „Blažena Djevica Marija Bogorodica u otačstvu Krista i Crkve“.

Marija u povijesti spasenja

Starija je teologija Mariji pripisivala ulogu „posrednice“ u spasenju. Katkada ju je nazivala i „suotkupiteljicom“. No upravo su ta dva naziva nerijetko proglašavana i problematičnima, jer njima se dovodi u pitanje jedincatost Kristove otkupiteljske uloge. Zato je ponajprije potrebno preciznije odrediti Marijino mjesto i njezinu ulogu u povijesti spasenja. R. Cantalamessa stoga predlaže zanimljiv put: „da bi se shvatio složeni problem, kako je Marija bila posrednica u djelu otkupljenja, vjerojatno bi bilo bolje kao ishodišnu točku izabrati Abrahama, Pavla ili Apostole, koji su kao stvorenja pomagali odozdo, nego li Krista koji je bio posrednik odozgor između Boga i ljudi. Jer nije veća razlika između Marije i ostatka Crkve, nego li između Marije i ostatka Crkve na jednoj te Krista i

Trojstva, na drugoj strani; dakle razlika između Stvoritelja i stvorenja“.

Za razliku od kristologije odozdo, koja nikada ne može na pravi način izraziti tajnu osobe i poslanja Isusa Krista, mariologija odozdo je jedino moguća i ispravna. Zato je doista uputno Mariji pristupiti induktivnom metodom, a tu se doista kao dobra točka usporedbe nudi biblijski lik Abrahama. Raniero Cantalamessa dobro podsjeća kako je Krist u Novom zavjetu uspoređivan s Adamom, s Jakovom, Mojsijem ili Aronom, ali nikad s Abrahamom. Svojom ulogom u povijesti spasenja spomenuti likovi tipološki predstavljaju Krista, ali to se ne može reći i za Abrahama. No „Abraham nalazi svoj pandan u Mariji, jer on je temeljem svoje vjere postao ocem i zastupa vjeru; a vjera se u Novom zavjetu ne pripisuje Isusu, već Mariji kad se za nju kaže: 'Blažena ti što povjerova'“ (Lk 1,45). Kao što je Abraham na temelju svoje vjere dobio obećanje od Boga, tako je i Marija, povjerevajući Bogu, postala majkom njegova Sina.

Treba ipak reći da se u toj usporedbi Marije i Abrahama nazire i bitna razlika između rodozačetnika Izraela i Isusove majke. Iako je i Abrahamova vjera bila višestruko na kušnji, Marijina je vjera bila kušana daleko više. „Jer Bog se u Abrahamovu slučaju zaustavio u posljednjoj sekundi i poštedio život njegova sina; s Marijom je pak Bog neopozivo prekoračio granicu između života i smrti“. Ako je Abraham s pravom u Pismu proglašen „ocem svih vjernika“ (usp. Rim 4,16), s još većim pravom je Crkva Mariju proglasila „Majkom svih vjernika“. No to nije samo počasni naslov za Mariju, već on sadrži mnogo više. Ako je Abraham u Starom zavjetu bio nositelj obećanja blagoslova za sve narode zemlje (Post 12,3), tim više je to Marija u Novom zavjetu, jer ona je rodila onoga u kome su se ta obećanja ispunila (usp. 2 Kor 1,18sl.).

Treba zato naglasiti da se „upravo zbog jedincatoga odnosa prema Isusu, s Marijinim likom ne može posve izjednačiti povijesno-spasenjski lik Abrahama“. To je implicitno sadržano i u njezinu hvalospjevu Veliča: „odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom“ (Lk 1,48). U toj riječi sadržano je naime Marijino značenje ne samo za početak, već i za budućnost Crkve. Zato se s pravom postavlja pitanje: „Ako je Abrahamu priznata posrednička uloga, zašto onda ne, i to s puno većim opravdanjem, i Mariji?“. Ali istodobno treba istaknuti kako se to Marijino posredništvo događa tako da ničim nije umanjena jedincatost Isusove posredničke uloge. (Nastavlja se)

Krist - Otkupitelj - proglašen jednim od sedam suvremenih svjetskih čuda, nadvija se nad brazilskim milijunskim gradom Rio de Janeirom.

Kip na postolju od 8 metara (unutra kapelica koja prima 150 ljudi), visok preko 30 metara, podignut za proslave stote obljetnice nezavisnosti Brazila. Raspon ruku 28 metara. Na visini od preko 800 metara nad Rijom, kao da želi objumiti sve, u znaku križa.

BENEDIKT XVI. U POMPEJIMA KOD GOSPE OD KRUNICE

OVDJE SE SHVAĆA KAKO SU LJUBAV PREMA BOGU I LJUBAV PREMA ČOVJEKU NERAZDVOJIVO POVEZANE

fra Tomislav Pervan

Za misijsku nedjelju, 19. listopada, papa Benedikt pohodio je baziliku Naše Gospe od Ružarja u Pompejima. To svetište koje godišnje pohodi više od četiri milijuna hodočasnika jedno je od najomiljenijih talijanskih hodočasničkih mjesta. Došao je u Pompeje, *Grad Marijin*, koji je prije sto godina bio selo od kojih tristo duša, a danas ih je preko trideset tisuća. Izrastao je iz praha i pepela, ispod vulkanske lave iz Vezuva koja je progutala starorimske Pompeje god. 79. nakon Krista. Uskrasnio je iz pepela zaslugom apostola krunice blaženoga Bartola Longa.

Za vrijeme euharistijskoga slavlja Papa je istaknuo kako je došao u Pompeje moliti Blaženu Djevicu Mariju za sinodu biskupa koja se upravo održava u Rimu te joj staviti na srce tematiku kojom se sinoda bavi. Naime, riječ je o “Riječi Božjoj u životu i u poslanju Crkve”. Istodobno je Papa pozvao na molitvu za sve one koji se u Crkvi zauzimaju kako bi se svim narodima navijestila Radosna vijest.

Istaknuo je kako ljubav Božja podaruje snagu za obnovu svega – “počinjući od ljudskoga srca koje je najdivnije Božje djelo i u kome Duh Sveti djeluje na najzorniji način svojom preobraziteljskom snagom”.

Kršćanska je zajednica, nastavio je Papa, u personifikaciji Izraela i Jeruzalema – u liku žene – od samoga početka gledala značajnu i proročku usporedbu s Blaženom Djevicom, a to ćemo tumačenje pronaći u izvještaju sa svadbe u Kani Galilejskoj (Iv 2,1-11).

“Evandelist Ivan simbolički upućuje na to kako je Isus zaručnik cijeloga Izraela. Došao je donijeti milost novoga zavjeta pretkazana u ‘novome, dobrom vinu’. Istodobno Ivan podvlači i Marijinu ulogu koja se u početku naziva ‘Isusovom Majkom’, koju onda sami Sin naziva ‘ženom’ te tako daje prednost duhovnoj vezi pred rodbinskoj, prema kojoj Marija utjelovljuje ljubljenu zaručnicu Gospodnju, tj. narod koji je on sebi izabrao kako bi mogao prosuti svoj blagoslov na cjelokupnu ljudsku obitelj.”

Ljubav je, prema Benediktovim riječima, “životni program kršćanske zajednice čiji

su članovi obnovljeni ljubavlju te se trajno trude oko obnove, kako bi mogli stalno prepoznavati Božju volju te ne srljati u konformizam svjetovnoga mentaliteta.” I tako su novi Pompeji primjer te “nove kulture” ljubavi koja je nastala pod majčinskim Marijinim pogledom i pod njim se snažno razvili.

Blaženi Bartolo Longo (1841.-1926.) zamislio je – tjeran ljubavlju – novi grad koji je i nastao oko marijanskog svetišta – “gotovo kao zračenje svjetla njegove vjere i njegove nade”. Papa je nazvao to hodočasničko mjesto “Marijinom utvrdom te bedemom ljubavi prema bližnjemu koje nije izolirano od svijeta, koje nije bilo, kako se zna reći, ‘katedrala u pustinji’, nego je utkano u prostor ove doline kako bi je oslobodilo i promicalo”.

Tko je mogao zamisliti da će nastati iz ruševine starih Pompeja marijansko svetište od međunarodnog značenja te mnogobrojna karitativna djela, nastavio je Papa.

Pompeji su povijesni dokaz kako Bog mijenja svijet ispunjavajući čovjekovo srce ljubavlju i tvoreći od njega pogonsku snagu religijske i društvene obnove. Pompeji su primjer kako može djelovati vjera u gradu, kako vjera budi apostole ljubavi prema bližnjemu koji se stavljaju u službu siromaha i malenih, koji se zalažu da se i najmanji poštuju u svome dostojanstvu te budu prihvaćeni u društvu.

I blaženi Bartolo Longo je svojim osobnim obraćenjem dao svjedočanstvo duhovne snage koja čovjeka iznutra mijenja i osposobljava da prema Božjem planu izvede silna djela. Povijest njegove duhovne krize te njegova obraćenja i danas imaju golemu suvremenost. Za svoga sveučilišnoga studija u Napulju, pod utjecajem imanentista i pozitivista, tj. onih koji priznaju samo postojeću, vidljivu zbiljnost, on se udaljio od kršćanstva i postao bojovni neprijatelj Crkve i vjere, bavio se i okultnim praksama, spiritizmom i praznovjermem. Prema nekima bio je i sotonist, koga je krunica preobrazila u sveca. I može se uzeti kao pravilo kako nije izgubljen, nije propao tko širi krunicu. Spašen je! Bartolo Longo je istinski apostol krunice!

Njegovo obraćenje sadrži u sebi i kraj-

Ljubav je, prema Benediktovim riječima, “životni program kršćanske zajednice čiji su članovi obnovljeni ljubavlju te se trajno trude oko obnove, kako bi mogli stalno prepoznavati Božju volju te ne srljati u konformizam svjetovnoga mentaliteta.” I tako su novi Pompeji primjer te “nove kulture” ljubavi koja je nastala pod majčinskim Marijnim pogledom i pod njim se snažno razvila.

nje rječitu poruku za današnjega čovjeka jer ne manjka ni u našim danima sličnih nastojanja. “U ovoj Pavlovoj godini htio bih naglasiti kako se Bartolo Longo poput svetoga Pavla preobrazio od progonitelja u apostola: u apostola kršćanske vjere, štovanja Blažene Djevice, a poglavito pak krunice u kojoj je gledao kompendij, sažetak cjelokupnoga Evanđelja.” Ponovno otkriće krunice treba nam i danas, u vremenu nasilja, krvi, ubojstava i ratova.

Pompeji su povijesni dokaz kako Bog mijenja svijet ispunjavajući čovjekovo srce ljubavlju i tvoreći od njega pogonsku snagu religijske i društvene obnove. Pompeji su primjer kako može djelovati vjera u gradu, kako vjera budi apostole ljubavi prema bližnjemu koji se stavlja u službu siromaha i malenih, koji se zalažu da se i najmanji poštuju u svome dostojanstvu te budu prihvaćeni u društvu.

“Ovdje u Pompejima čovjek shvaća kako su ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu neodvojivo međusobno povezane. Ovdje se pronalazi istinski kršćanski vjernički puk. Ljude u predanju. Snagu izdržati u dobru, ne upuštajući se u prljave compromise”.

Papa je zaključno podsjetio vjernike da mole za obitelji, da posvete temeljnu stanicu ljudskoga društva Mariji. I na kraju je izrazio želju da svetište i grad Pompeji ostanu povezani s Marijom preko posebnoga dara koji je gradu darovan, a to je krunica. “Kad na znamenitoj slici Majke Božje iz Pompeja promatramo Djevicu Mariju i Dijete Isusa kako predaju svetoj Katarini Sijenskoj i svetomu Dominiku krunicu, smjesta shvaćamo kako nas ova molitva vodi preko Marije k Isusu.”

Krunica je kontemplativna molitva i svakomu čovjeku dostupna. Ona je duhovna poveznica koja čovjeka veže s Marijom kako bi ostao sjedinjen s Isusom.

“Krunica je duhovno ‘oružje’ u boju protiv zla, protiv svakoga oblika nasilja te za mir u srcima, u obiteljima, u društvu, u svijetu”.

Prisjetimo se ovdje i Ivana Pavla II. On je upravo ovdje, u Pompejima, 7. listopada 2003. zaključio Godinu krunice. Tu se oprostio s Italijom. Nakon toga nije više putovao Italijom. Htio je posljednji put, kao da je slutio blizi kraj, doći ovdje Gospi od Ružarja, s enciklikom o krunici, htio je ovdje reći – star i slab, bolestan i nepokretan – Mariji svoje hvala i svoje predanje. A novih pet otajstava svjetla su zapravo njegova duhovna oporuka cijeloj Crkvi i potonjim naraštajima.

MEĐUGORJE POSJETIO MONS. MERING IZ POLJSKE S 28 SVEĆENIKA

Međugorje su 23. i 24. rujna 2008. posjetili mons. Wieslaw Alojzy Mering, biskup biskupije Włocławek, i 28 svećenika iz biskupija Włocławek, Gniezno, Chełmiński-ej i Toruń iz Poljske. Biskupija Włocławek poznata je po tome što su u njoj rođeni sestra Faustina, o. Maksimilijan Kolbe i kardinal Wyszyński.

Od 15. do 26. rujna zajedno su bili na odmoru – studijskom i molitvenom putovanju – u Sloveniji, Hrvatskoj, Crnoj Gori te Bosni i Hercegovini. Obišli su razna svetišta i molitvena mjesta, a jedna od važnijih točaka njihova putovanja bilo je i Međugorje gdje ih je primio fra Miljenko Šteko, vikar Hercegovačke franjevačke provincije i ravnatelj Informativnog centra "Mir" Međugorje. Govorio im je o životu u župi, o pastoralnom djelovanju, o Gospinim ukazanjima i porukama te o njihovom značenju.

Biskup i svećenici sudjelovali su u večernjem molitvenom programu i uspeli se na Brdo ukazanja, a u srijedu 24. rujna mons. Mering predslavio je sv. Misu za poljske hodočasnike i propovijedao. Svjedoci kažu da je s velikom radošću ovdje slavio svetu Misu na poljskom jeziku, te doživio susret s Božjim narodom iz cijeloga svijeta. Mons. Mering sa skupinom posjetio je i franjevač-

ku crkvu u Mostaru gdje je također predslavio sv. Misu. O svojim dojmovima u Međugorju mons. Mering je rekao:

„Cijela ova skupina svećenika željela je doći vidjeti ovo mjesto koje već 27 godina igra važnu ulogu na vjerskoj karti Europe. Jučer smo imali prigodu s vjernicima u crkvi moliti kronicu. Vidjeli smo tu duboku i iskrenu molitvu. Primjećujemo da se ovdje sve odvija prirodno i lijepo, iako postoje neke poteškoće oko priznanja Međugorja. Postoji duboka vjera naroda koji moli i nadamo se da će sve što se ovdje događa u budućnosti biti potvrđeno. Normalno je da je Crkva oprezna, ali plodovi su svakom vidljivi i diraju srce svakog hodočasnika koji ovamo dolazi. Svećenici koji su već prije bili ovdje primjećuju da se Međugorje razvija, i svima koji se ovdje brinu za hodočasnike želim da budu strpljivi, ustrajni, i da puno mole. Oni čine dobro djelo, sigurno će ubrati i dobar plod.“

POSJET DVOJICE BISKUPA IZ ARGENTINE

Od 24. do 26. kolovoza 2008. u Međugorju je boravio mons. Eduardo Eliseo Martín (na slici dolje), biskup biskupije Villa de la Concepción del Río Cuarto.

Početak listopada 2008. u Međugorju je sa skupinom hodočasnika iz Argentine bio mons. Eduardo Horacio García, pomoćni biskup Buenos Airesa (opširnije na str 27.)

STATISTIKE ZA RUJAN I LISTOPAD

- U rujnu 2008. podijeljeno je 155 000 svetih pričesti. Na svetim Misama je koncelebriralo 3854 svećenika ili 128 dnevno.
- U listopadu 2008. podijeljeno je 135 000 svetih pričesti. Na svetim Misama je koncelebriralo 3119 svećenika ili 100 dnevno.

OBRED PREMINUĆA SVETOGA FRANJE

Posebnom liturgijom koja se održava 3. listopada, u predvečerje blagdana svetoga Franje, franjevačka obitelj diljem svijeta obilježava prelazak u vječnost – Tranizitus – svoga svetog osnivača. U župi svetog Jakova u Međugorju ovaj se obred održao neposredno nakon večernje svete Mise. U njemu su sudjelovali međugorski franjevci, sestre franjevke na službi u župi, Franjevačka mladež i Franjevački treći red.

Pred mnogobrojnim župljanima i hodočasnici ovogodišnju liturgiju preminuća sv. Franje predvodio je fra Danko Perutina.

„DUGA“ IZ NOVOG TRAVNIKA

Stiženici Centra za djecu i mladež s poteškoćama u razvoju „Duga“ iz Novog Travnika, u pratnji roditelja i djelatnika, hodočastili su u Međugorje u petak 17. listopada 2008. Ravnateljica Centra Malina Kvasina kazala je da redovito dolaze u Međugorje, gdje Gospi preporučuju svoje nakane.

Župnik fra Petar Vlašić za njih je predslavio svetu Misu u župnoj crkvi, a nakon Mise podijelio im je za uspomenu medaljice Kraljice Mira.

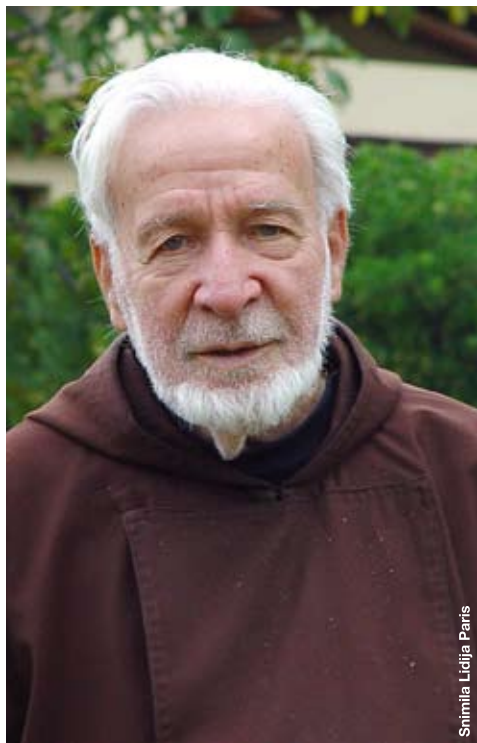

Snimila Lidija Paris

U DEVEDESETOJ - PO DESETI PUT U MEĐUGORJU

Devedesetogodišnji Švicarac fra Reinfried Frei, koji već 61 godinu djeluje kao misionar u Tanzaniji, u listopadu 2008. po deseti put je došao u Međugorje kao duhovni pratitelj hodočasnika iz Švicarske. Kad god se nalazi na odmoru u Europi rado se odaziva pozivima organizatora hodočašća koji traže svećenika-pratitelja.

O. Reinfried veliki je štovatelj fra Slavka Barbarića, koga je osobno poznao. Oduševljen je Međugorjem i drži da je to „nada za Crkvu u Europi“.

Snimila Lidija Paris

DUGOTRAJNO PJEŠAČENJE U SAMOĆI KAO ŠKOLA ŽIVOTA

Gradišćanski Hrvat Jožef Ratković pješačio je iz Züricha do Međugorja. Za 42 dana prešao je 1.400 km. Došao je na zavjet, moliti za ozdravljenje svoje supruge koja boluje od multiple skleroze. „Vjerujem u Boga i nadam se da će pomoći. Uz to molim za mir s Bogom i s ljudima. Mir je za mene kad jedni drugima pružimo ruke i pozdravimo se. To je osnovno.“

Poslije dolaska u Međugorje prvo je išao u crkvu zahvaliti. Potvrdio je kako nije umoran od puta iako ima 69 godina: „Čitav se život bavim sportom. Biciklom sam prešao nekoliko milijuna kilometara, vozio sam bicikl do brojnih mjesta u Europi.“ Za Međugorje je čuo prije petnaestak godina dok je još radio. „Nakon što sam umirovljen hodočastio sam najprije u Španjolsku, u Santiago de Compostelu 2002. godine. Prešao sam 2500 km, 82 dana sam pješačio. Dvije godine kasnije pješačio sam u Mariazel, 1350 km za 43 dana. I sada u Međugorje. Hrvat sam, ali nikad prije nisam bio ovdje, ni u Hrvatskoj.“ Predci su mu u Stikapron došli iz Gospića ili Gračaca prije 300 godina. Prve godine života proveo je u Stikapronu (Steinbrunn) u biskupiji Željezno (Eisenstadt). U Beču je završio studij matematike, a živi u Zürichu gdje je proveo radni vijek u području računalstva. Ima dvije kćeri i jednoga sina, te 7 unučadi. Kaže da je vjernik od rođenja, da rado meditira i moli, „Molitva je za mene razgovor s Bogom koji gladne hrani, a žedne napaja“. Voli dobru komunikaciju s ljudima. U obitelji je ima uz izraženu toleran-

Snimila Višnja Spajić

ciju budući da mu supruga, zet i nevjesta pripadaju drugim crkvama. „Pružamo ruku jedni drugima, to je važno. Bog je jedan, samo ga svaki drukčije zaziva.“ Kazao je kako mladi ljudi često traže zabavu, a ne traže Boga. „Žive bez Boga, ali kad im nešto ne ide onda traže Boga.“

Duge dane hoda opisao je riječima „Pješačenje u samoći dobro mi dođe za meditaciju. Tražim odgovore na pitanja zašto živim, što namjeravam, što hoću, što moram činiti. Kada živite morate djelovati. Ovo je moj život, a moj život je važan. Ovo je moj čas, a u njemu moram činiti što Bog od mene traži. On traži da se zalažem za mir s njim i ljudima. Mir je tek onda moguć ako prihvatim ljude kao braću i sestre. Ljude koje susrećem smatram prijateljima, drukčije ne mogu. Meni je važno znati da je Bog ovdje, svuda oko mene.“

Kao hodočasnik s višetjednim iskustvom pješačenja u samoći poručuje: „Moramo ići, hoditi, biti sami. Tada dolaze ideje i vizije. Autom je drukčije. Ovako, ima se kada misliti. Lijepo je biti sam, imati svoje vrijeme, svoj čas, to je jedna mala škola života.“

Višnja Spajić

OSMA OBLJETNICA SMRTI FRA SLAVKA BARBARIĆA

Župljani župe Međugorje obilježiti će 24. studenoga osmu obljetnicu smrti fra Slavka Barbarića, svećenika koji je u međugorskoj župi djelovao nepuna dva desetljeća. Plod toga su njegove knjige o Gospinim ukazanjima, brojni molitveni susreti diljem svijeta te pothvati koji i danas govore o njegovoj veličini. Fra Slavko je umro na Križevcu, nakon molitve Križnog puta, pa će na obljetnicu smrti toga neumornoga Gospinog hodočasnika župljani i hodočasnici moliti Križni put na Križevcu i slaviti sv. Misu u župnoj crkvi.

Fra Bonaventura Duda o fra Slavku

U razgovoru za Glasnik mira, vođenom u proljeće ove godine, fra Bonaventura Duda govorio je i o fra Slavku Barbariću. Donosimo dio iz toga razgovora:

Međugorje ima divnih radnika, koje rado nazivamo karizmaticima. U grčkom, kojim su izvorno napisana sva četiri evanđelja, postoje dva temeljna izraza za milost: kharis i kharisma. Kharis označuje milost posvetnu – Bog stanuje u nama – i milost djelatnu, kojom nas Bog nagoni da činimo dobro. No postoje i izvanredne milosti, to su karizme, a ljudi koji ih imaju – mnoge izvanredne milosti, ali ne sve u svakom – zovu se karizmaticima. Jedan takav karizmatik bio je osobito fra Slavko Barbarić. U Međugorju je malne služio dvadeset godina. Umro je 2000. na Križevcu, u petak uoči blagdana Krista Kralja, nakon što je vodio križni put. U Međugorje je došao na početku. Bio je tada friburški doktorand, spremao je doktorsku disertaciju o duhovnom posluživanju ljudi, pa su mu međugorski vidioći služili kao neposredni

fenomen. No ubrzo ga je cijela stvar “uhvatala” te je postao mnogostruki međugorski dušobrižnik.

Sprovodnu mu je Misu služio mostarski biskup dr. Ratko Perić, a sprovod je vodio hercegovački provincijal dr. fra Tomislav Pervan. Za njim je progovorilo još desetak ljudi, među njima i sadašnji provincijal, a tada međugorski župnik dr. fra Ivan Sesar.

Fra Slavko nije znao za predah

S interneta navodim dio fra Tomislava govora: “Slobodno mogu reći ovdje, s punim pravom, iz vlastitoga iskustva, ali i s vašim odobravanjem, da je ovdje pred nama položen jedan život koji je proživio, ljudski govoreći ne jedan već tri života... Ovaj život nije znao za umor, predah, odmor, nikad nije lijegao prije pola noći, a nikad nije dočekao izlazak sunca u svojoj sobi... Uistinu je budio zoru jutarnju svojom molitvom, svojim hodočašćenjem na Brdo ukazanja ili na Križevac. Znao je reći da je jedino vrijeme, koje njemu kao osobi i kao svećeniku u danu preostaje, to jutarnje vrijeme, kad je, probudivši se, išao na svoja brda na kojima ga je zadesila smrt.”

A fra Ivan Sesar je rekao: “Bio je majka izgubljenih i ostavljenih, sakupljač odbačenih. Bio je ovisnik o onima kojima je trebao pomoći... izlazak sunca je redovito dočekivao na Podbrdu ili na Križevcu, a smjene dana na nogama. Nikad ga nitko nije vidio kako sjedi za računalom i piše, a zasigurno spada u najplodnije spisatelje knjiga duhovnog sadržaja... Bio je to neumorni radnik bez radnog vremena i mjesta; sad si ga mogao vidjeti kako govori hodočasnima, za sat gdje tješi uciviljene koji su ga svaki dan tražili, nakon toga kako žuri u Majčino selo, ustanovu koju je on ustanovio i kojoj se toliko radovao, ustanovu koja danas skrbi za više od 60 osoba, uglavnom su to ratna siročad ili djeca iz razorenih obitelji.”

Njegov grob je mjesto okupljanja i molitve hodočasnika, nikad bez stalnih posjetitelja, a ja u svojoj sobi imam lijepu sliku kako blagoslivlja narod Presvetim pod prilikama kruha.

(Priredio Krešo Šego)

ICMM NA MEĐUNARODNOM SAJMU KNJIGA I UČILA - INTERLIBER 2008.

Informativni centar "Mir" Međugorje od 12. do 16. studenog sudjeluje kao izlagač na Međunarodnom sajmu knjiga i učila - INTERLIBER 2008. na Zagrebačkom velesajmu u paviljonu br. 6. Katalog s popisom svih izdanja ICMM-a potražite na štandu. Odaberite dobru knjigu, zbirku, brošuru ili zvučni zapis iz Međugorja. Na istome mjestu možete podmiriti i obnoviti pretplatu na Glasnik mira ili postati novi pretplatnik.

Podupiratelji Radiopostaje "Mir" Međugorje mogu uplatiti godišnji prilog, a ostali zainteresirani mogu se učlaniti u veliku radijsku obitelj. **Posjetite štand Informativnog centara "Mir" Međugorje u paviljonu br. 6 na Zagrebačkom velesajmu od 12. do 16. studenog!**

SEMINARI POSTA, MOLITVE I ŠUTNJE

KUĆA MOLITVE «DOMUS PACIS»

Voditelj seminara: fra Ljubo Kurtović

- 1. - 7. ožujka 2009. (prijave u tijeku)
- 14. - 20. lipnja 2009. (prijave od 15. siječnja 2009.)
- 19. - 25. srpnja 2009. (prijave od 15. siječnja 2009.)
- 29. 11. - 5. prosinca 2009. (prijave od 1. svibnja 2009.)

Kontakt za informacije i prijave:

Marija Dugandžić, 00387 36 651 999

MJESTO MILOSTI ZA CIJELU CRKVVU

Mons. Eduardo Horacio García, pomoćni biskup Buenos Airesa, u Međugorju je bio sa skupinom hodočasnika iz Argentine početkom listopada 2008. Mons. García rođen je 1956., za biskupa je zaređen prije pet godina. Hodočašće je pratila argentinska Hrvatica Marija Stegnar, koja dugi niz godina dovodi hodočasničke skupine u Međugorje.

Razgovarala Lidija Paris

Monsinjore, kažete nam zašto ste došli u Međugorje?

Pozvala me jedna skupina katolika i pristao sam. Razmišljao sam samo dvije minute. Nisam došao zbog putovanja, nego zbog obraćenja. Došao sam vidjeti, i vidim da je to mjesto milosti, molitve, tišine, nadasve mjesto klanjanja pred Presvetim. To me se najviše dojmilo – taj narod pred Presvetim. Mislim da je upravo buđenje vjere najveće čudo koje je učinila naša Majka.

Ima li razlike između Međugorja i drugih marijanskih svetišta?

Svuda ima molitve, svuda se slavi sveta Misa, ali ovdje su Podbrdo i Križevac i, nadasve, klanjanje. Klanjanje je znak našega vremena. To je u Međugorju posebno. Ljudi dolaze kasno navečer, dolaze noću na klanjanje. Tu se liječe unutarnje rane.

Jeste li primijetili znakove Marijine nazočnosti?

Plodovi su znaci. Ljubav prema Mariji, ljubav dok se iščekuje trenutak ukazanja, radost... to ukazuje na Marijinu nazočnost. Ljudi traže mir. Međugorske poruke vode prema miru. To su jednostavne poruke za sve. Jednostavna vjera. Ljubav, radost. Radost je vjerovati, radost je ljubiti, radost je dijeliti s drugima. Nedostaju mi riječi.

Jeste li ispovijedali u Međugorju?

Jesam. Ispovijedao sam ljude koji se nisu ispovijedali po tridesetak godina, kao i ljude koji su se ispovijedali prije tri dana.

Koje je značenje Međugorja za sveopću Crkvu danas?

To je mjesto milosti za cijelu Crkvu. Ono napose nudi milost molitve i klanjanja... dolazi do unutarnje preobrazbe koja se pokazuje u svakidašnjem životu. To je zarazno. U Argentini sve više mladih traži klan-

nu posebnu nakanu. Danas sam molio za svećenike. Bio sam na ukazanju i za vrijeme ukazanja sam u sebi osjetio kao da mi je Marija rekla: „Ja vas čuvam“. Kad je Mirjana nakon ukazanja rekla da nas Gospa poziva da napose molimo za svećenike, to me duboko dirnulo. Bog govori.

Jeste li susreli vidiocce?

Bio sam kod Vicke. Tražila je moj blagoslov i to me se dojmilo. Dojmila me se njezina normalnost, jednostavnost, radost.

Svi su vidioci u braku...

Da, Božju nazočnost se može iskusiti u običnom svakidašnjem životu.

Zanimljivo je da su laici intenzivno uključeni u organizaciju hodočašća u Me-

Snimila Lidija Paris

Dojmila me se univerzalnost međugorskih poruka. Marija poziva sve ljude svih zemalja i osnažuje našu vjeru. Ovdje možemo iskusiti „globalizaciju vjere“ i sveopće bratstvo. Apostoli su išli u cijeli svijet. Tako je Crkva rasla.

njanje koje vodi prema unutarnjoj molitvi. Život bez unutarnjeg života nije život. U klanjanju susreću Krista koji ih mijenja. Dojmila me se univerzalnost međugorskih poruka. Marija poziva sve ljude svih zemalja i osnažuje našu vjeru. Ovdje možemo iskusiti „globalizaciju vjere“ i sveopće bratstvo. Apostoli su išli u cijeli svijet. Tako je Crkva rasla.

Jeste li nazočili nekom ukazanju?

Jutros su se ljudi počeli okupljati oko četiri sata ujutro da bi nazočili ukazanju kod Mirjane. Ja sam svakog dana molio na jed-

međugorje, budući da svećenici i biskupi to ne smiju.

Bog govori. Trebamo otvoriti srce i slušati Ga. I strpljivo čekati. Ako je ovo Božje djelo, ostat će. Ako nije Božje, propast će samo od sebe. Gdje se moli za unutarnju obnovu – neka se nastavi.

Zar bi Bog davao tolike milosti kada bi se ovdajšnji događaji temeljili na kakvoj izmišljotini?

Sam Papa je rekao da želi doći u Međugorje. To je priznanje Međugorja.

ZAHVALJUJEM GOSPI ŠTO ME JE POZVALA U MEĐUGORJE

Naš sugovornik je Manuel Reato, student teologije iz Ivree u Italiji. Već nekoliko godina Manuel je suradnik Informativnog centra "Mir" Međugorje, za čije web stranice na talijanski prevodi vijesti i druge priloge. Premda u invalidskim kolicima, Manuel zrači životnom radošću. Svake godine za Festival mladih hodočasti Kraljici Mira pa smo za njegova ovogodišnjeg boravka razgovarali za Glasnik mira.

Priredio Krešo Šego

Razgovor počinjemo pitanjem koje se samo nameće: Hrvatski niste učili u školi niti ste ga studirali, a tako dobro njime vladate. Otkuda to?

Hrvatski jezik naučio sam tako što svakodnevno slušam Radiopostaju "Mir" Međugorje. Nabavio sam rječnik koji mi mnogo pomaže, a imam i dosta prijatelja u ovome mjestu s kojima razgovaram, pa je moj hrvatski sve tečniji. To je veliki dar Božji jer mi hrvatski jezik pomaže bolje razumjeti Gospinu poruku i sve dublje i dublje ulaziti u međugorsku stvarnost. Svakodnevno zahvaljujem Bogu na tom daru.

Je li Vas na učenje hrvatskoga jezika motiviralo i to što Gospa govori tim jezikom?

Svakako! Odmah nakon što sam čuo za ukazanja u Međugorju i pročitao neke Gospine poruke, pomislio sam kako bismo se trebali truditi naučiti taj jezik. Na taj način smo u prilici bolje razumjeti ono što nam Marija govori i što od nas traži. Ne zaboravimo da je taj jezik jezik Marijina izbora.

Gospine poruke ne opterećuju

Kad ste čuli za Međugorje i kad ste prvi put došli?

Jedan moj prijatelj pričao je meni i mojoj obitelji o događajima u Međugorju pa sam prvi put došao 1990. za Veliku Gospu. Nisam sve razumio, ali sam Gospinu nazočnost doživio duboko u svom srcu, doživio sam mir koji ona daje i osjetio sam da

moram nastaviti put koji sam u Međugorju započeo svojim prvim dolaskom. Tada sam se upisao u Gospinu školu, premda mi je bilo samo devet godina.

Kako ste kao dijete doživljavali susret s Međugorjem?

U dubini svoga srca i svoga cijelog bića osjećao sam se ljubljenim i prihvaćenim. Osjećao sam se prihvaćenim ne samo od ljudi, nego od Gospe i Boga, od Isusa Krista. Tada sam naučio i klanjati pred Presvetim oltarskim sakramentom. To je bilo moje prvo iskustvo u Međugorju. Za to zahvaljujem ponajprije fra Slavku Barbariću, koji mi je svojim primjerom pokazao kako se uistinu klanja Isusu. Također me je svojim primjerom naučio kako se moli krunica – klečeći je svaku večer molio – a ja sam tada odlučio i kod kuće svakoga dana moliti krunicu onako kako sam u Međugorju naučio. To mi je bio vrlo važan korak u Gospinoj školi i vjerujem da je Gospa vidjela da sam otvoren za njezine poruke. Najvažnije je biti otvoren poruci i truditi se živjeti je.

Ponekad se može čuti kako su Gospine poruke u Međugorju jednostavne i da se ponavljaju. Opterećuje li Vas njihova jednostavnost?

Apsolutno me ne opterećuje. Mislim da Bog govori jednostavno i posve je normalno da i Gospa govori jednostavno kao i Bog. Iz svoga iskustva mogu kazati da nije jednostavno slijediti Gospine poruke. Najlakše je prigovarati da su jednostavne, ali kad se

čovjek zaputi Gospinim putem u njezinoj školi, vidi se da poruke i nisu tako jednostavne. To su, zapravo, savjeti koji nas vode k Bogu, u dubinu duhovnog života. Velika je milost što je Gospa ovdje i da nam govori, da nas vodi. Ona kao majka ponavlja iste stvari, rekla je *ja nisam umorna, ja sam uvijek s vama, samo slušajte moje poruke*.

Kako ste često nastavili dolaziti u Međugorje?

Dolazim redovito jedanput godišnje i to za Festival mladih jer sam ga otkrio kao nešto čudesno i zaljubio se u nj. Zaljubio sam se u Boga u molitvi i u Euharistiji. Međugorje također nastojim živjeti kod kuće i zahvaljujem Gospi što me je pozvala u Međugorje. To je milost.

Gospa u srcu je snaga Međugorja

U prilici smo, i to često, čuti kako su mladi daleko od Boga. Gledajući iskustvo Festivala mladih, uvjeravamo se u drukčiju stvarnost. Ove godine na Festivalu je sudjelovalo više od 40.000 mladih. Nije jednostavno 6 dana na suncu moliti, pjevati, slušati svjedočanstva... Što to govori o mladima, a i Vi ste mladi?

To, jednostavno, govori da je srce mladih otvoreno za Boga, da traži Boga. Mora-

Siniša Dragan Soldo

litvama sjetiti vidjelaca. Oni imaju veliku sreću vidjeti Gospu, ali imaju i veliku odgovornost, kao što to vidjelac Ivan često kaže. Svojim molitvama moramo biti uz njih, podupirati ih, pogotovo mi koji hodočastimo ovdje. To je naša odgovornost.

Otkad ste u invalidskim kolicima?

Ovako je od rođenja. Liječnici ne znaju uzrok moje invalidnosti. Mogu kazati da sam upravo zahvaljujući svojoj bolesti susreo Boga i Gospu, duhovni život. Rekao bih da je moja bolest dar, sigurno ponekad težak križ, ali je i križ dar. Svakoga dana u svom životu iskusim da je moja invalidnost i križ i dar. Mislim da je ovo i Gospin dar, jer da nisam bolestan tko znade bih li i došao u Međugorje. Kad sam prije 18 godina prvi put došao u Međugorje, od Gospe sam tražio da me ozdravi, da ostavim kolicima, a kad sam počeo češće dolaziti, razumio sam da to nije najvažnije. Najvažnije je susresti se s Bogom i Gospom.

Prijedimo na jednu drugu temu. Kad ste maturirali, odlučili ste studirati teologiju?

Da. I premda je kod nekih mojih prijatelja ta odluka izazivala čuđenje, postao sam studentom teologije.

Što je bilo nakon toga?

Danas sam pred svršetkom bogoslovije i, ako Bog da, uskoro ću diplomirati. Nije uvijek bilo lako, ali sam u najtežim trenucima uvijek imao Gospinu pomoć i pomoć

njezina Sina Isusa. Najvažnije mi je da su Isus i Gospa sa mnom. Sve drugo manje mi je važno.

Uskoro će biti i svećeničko ređenje?

Prepustimo to Božjoj providnosti. Mislim, ako sam došao do kraja teologije, nije to slučajno. Ako će to biti za ređenje, Bogu hvala, ako će biti za nešto drugo, opet Bogu hvala.

Upoznali ste Međugorje i Gospine poruke. Što one znače današnjem svijetu?

Te su poruke višeznačne baš za naše vrijeme i svijet u kojemu živimo. U današnjem svijetu se sve manje moli, sve se manje ide na sv. Misu, sve se manje ispovijeda... Gospa je došla pozvati nas da molimo, da idemo na Misu, da se ispovjedamo, jer je to najvažnije. Ako nemamo živ odnos s Bogom, ne možemo imati mir u srcu, a zbog toga vidimo toliko rata i nemira u svijetu. Čovjek je izbacio Boga iz svoga srca i Gospa je došla baš zato da Bog opet može ući u naše srce. Jedino se tako može uspostaviti mir u cijelom svijetu.

Onaj tko ne vjeruje, zasigurno se ne osjeća ljubljenim. Kad se čovjek ne osjeća ljubljenim, postaje ovisan – o drugima, o drugim mišljenjima, stavovima. Samo kad i ako čovjek dopušta Bogu da uđe u njegovo srce, čovjek postaje slobodan, postaje pun mira i ljubavi, postaje oružje toga mira i ljubavi u svijetu.

mo zahvaljivati Gospi jer nam želi pomoći da možemo naći Boga.

Nije istina da su mladi daleko od Boga, već je istina da trebaju imati živo iskustvo Boga u srcu. Samo će se tako njihovo srce promijeniti. To iskustvo doživljava se ovdje i to vrlo snažno – kroz klanjanje, molitvu, razgovor, sv. Misu. Moramo zahvaljivati Gospi, Kraljici Mira, što je tu i što je sve to napravila, i što iz dana u dan sve vodi.

U Međugorju se očituje ono što nalazimo u evanđelju – Bog je svemoguć. Ako netko ima potrebu doći u Međugorje, Gospa će naći način da to i učini. Ono što mi, hodočasnici, možemo reći jest da ovdje nalazimo Gospu, ne na vidljiv način kao vidioci, već u duhu, u srcu. Kad odlazimo u Međugorje, Gospu imamo u srcu. To je snaga Međugorja.

Dok smo se pripremali za ovaj razgovor, kazali ste kako ste sretni što niste vidjeli Gospu. Objasnite to?

Imao sam priliku susresti, ali ne i upoznati vidiocima. To je bilo prije osamnaest godina, ali susrećem ih i danas. Sretan sam iz dva razloga. Prvo, najvažnije je, a to Jakov Čolo često ponavlja, imati Gospu u srcu. Važnije je to nego je vidjeti svojim tjelesnim očima. Drugo, mi hodočasnici i vi župljani moramo se svaki dan u svojim mo-

Siniša Dragan Soldo

NAŠA UPORIŠTA

Svjedoci smo panike prouzročene financijskim kolapsom i najvećih banaka u svijetu, što je dobra prilika upitati se: na što se ovaj svijet, na što se današnji čovjek oslanja.

fra Mario Knežević

Davno, 250 godina prije Krista, grčki znanstvenik Arhimed je rekao: "Pokažite mi čvrstu točku o koju mogu osloniti polugu i ja ću pokrenuti sav svemir." U tim riječima krije se mnogo poruka. Ponajprije, oslonac je uvjet pokretanja. No na što se sve danas čovjek oslanja: na roditelje, prijatelje, na znanje, na novac, moć, osiguranje, na ljepotu i, sve više, na sreću koja se ne tumači kao Božja providnost već kao nešto što je "zapisano u zvijezdama". Ako nemamo čvrsta uporišta, padamo, što znamo iz svakidašnjeg života. Stoga tražimo čvrste i ozbiljne oslonce.

Prisjetimo se starozavjetnog detalja: već umornomu Mojsiju brat Aron pridržava ruke i podupire ga molitvom (usp. Izl 17,12). Bijaše mu osloncem. Kad tu biblijsku scenu preslikamo na Međugorje, lako ćemo vidjeti gdje je uporište za naš hod. Gospa nas trajno prati i podiže iz naših padova pozivom oslanjanja na molitvu, post, pokoru, na Isusa. Taj oslonac pronašli su svi koji se htjedoše baciti Isusu u krilo i ostaviti zemaljske sigurnosti. Bog zna koliko smo krhki i slabi, zato nam se daruje za suputnika, za kamen zaglavni. Isus nas u slici gradnje kuće na pijesku upozorava kako trebamo čvrst temelj za gradnju. Ne možemo na krhkom tlu graditi snažne i grandiozne građevine. Tako je i s našim životom. Jer, kako

nas Pismo naučava, ako Gospodin kuće ne gradi, uzalud se muče graditelji.

Svi smo u opasnosti izabrati krive i neproverene oslonce. Svuda se nudi lažna sigurnost, svatko želi steći naše povjerenje. U tom smislu, u poslanici Kološanima, Pavao nas divno poučava: "Pazite da vas tko ne zavede svojom filozofijom i lažnom poukom koje se oslanjaju samo na predaju ljudsku i pozivaju se na prirodne sile svijeta, a ne na Krista" (Kol 2,8).

Te riječi kao da su pisane danas. Ljudi žele stvarati svoj svijet, zaboravljajući da je i njih i taj svijet stvorio Bog. Od stvaranja čovjek želi postati stvoriteljem i oslanja se samo na sebe. Zato ne čudi nemoć svijeta u bitnim stvarima: mira, dostojanstva čovjeka, pravednosti... Stoga, nalazeći uporište u Kristu, naši uspjesi ne će izostati. Bog je upravo po Gospi u Međugorju još jedanput pokrenuo čovječanstvo. Poruka je jasna: Prihvatiti Isusa i tek tada možemo očekivati da se svemir pokrene iz stanja kaosa u blagostanje. A tako je i s našim osobnim životom. Stvari ne idu same od sebe. Učimo od Isusa, koji se dokraja oslanjao na Oca i do kraja ustrajao.

Ti koji si umoran, opterećen, izigran, razočaran, grješan, siromašan – osloni se na Onoga koji čini sve novo i sve pokreće iz početka. On je naše uporište i oslonac.

NE BOJ SE, NARODE!

fra Iko Skoko

U Starom zavjetu izabrani narod, Božji narod, je židovski narod, Izrael. Taj narod, koji je bio maloljudan, Bog je pozvao na poseban način na osobni susret, zajedništvo i sklapanje saveza. Bog ga je izabrao iz čiste ljubavi, bez ikakvih zasluga, za svoga partnera. Htio je od njega napraviti uzor-narod (primjer društvo). Na taj način darovao mu je posebno značenje koje nisu imali ostali narodi. Rabin Harold S. Kushner će reći, to što je Bog izabrao Židove ne znači da ih je više volio nego druge narode, nego samo to da ih voli drugačije. Izabranje počinje u 19. ili 18. st. prije Krista preko patrijarha, od Abrahama (praotac naše vjere), preko Izaka i Jakova... Bog Abrahama poziva iz grada Ura u Mezopotamiji (Perzija) da doseli u poganski Kanaan (Palestinu, današnji Izrael ili Sveta zemlja) i utemelji poseban narod. Poslije središtem tog prostora postaje grad Jeruzalem. Ni jedan narod u povijesti nije gajio svijest posebnosti, pripadnosti i ovisnosti o Bogu kao što je to činio izraelski narod. Taj slobodni Božji poziv i izabranje s jedne strane, te slobodni odziv Izraela s druge strane završava, nakon prolaska kroz pustinju, sklapanjem jedinstvenog Saveza na Sinaju. Izrael postaje narod Saveza. Ta izabranost i sklapanje Saveza davala je tom narodu svijest o posebnosti. To je bila njihova „nutarnja tajna“. Izrael je postao u povijesti čovječanstva važni svjedok jednoga Boga. Božji zakon postaje temelj i sredstvo izraelskom narodu, koji se sastoji od dvanaest plemena, kako postajati sveti narod. Tora (pet prvih biblijskih knjiga: Postanak, Izlaska, Levitskog zakonika, Brojeva, Ponovljeni zakon) su za Židove najsvetije.

Na svom putu postajanja svetim narodom Izrael je često griješio. Sklapao je druge saveze, upadao u različita idolopoklonstva... Bog pripušta različitim kaznama svog nevjernog partnera: „Među svim plemenima zemaljskim samo vas poznah, zato ću vas kazniti za sve grijehе vaše“ (Am 3,2).

S druge strane, Bog neprestano poziva Izrael na življenje Saveza. Preko svojih proroka hrabri taj narod da se odvaži živjeti po Savezu i da se ne plaši osvajača: „O narode moj što prebivaš na Sionu, ne boj se Asira kad te šibom tuče, kad štap diže na tebe. Jer, još malo, vrlo malo, i gnjev moj će prestati, moja će ih jarost uništiti“ (Iz 10, 24-24).

Novi Božji narod je Crkva.

Bog i danas poziva sve ljude i sve narode da budu njegovi prijatelji, suradnici, članovi Božjeg naroda.

Jedan od načina kako se može pobijediti strah i beznađe koje iz dana u dan u svijetu rastu jest postajati svet!

BOLJE ŠUTJETI I BITI, NEGO GOVORITI A NE BITI

Sv. Ignacije Antiohijski, svjedok, mučenik, osuđenik na smrt, biva sproveden u Rim. Sam kaže kako je izišao na Istoku (Antiohija, Sirija) da bi zašao na Zapadu. Zajednici vjernika u Rim šalje svoje pismo kao prethodnicu, kazujući kako je okovan između deset leoparda, deset divljih vojnika. Sam veli: "Kad ih oslovim prijateljski, tada još gore podivljaju. Njihovom zloćom postajem više Kristovim učenicom... Sad počinjem biti učenik Kristov". Vojnici jednostavno nisu prijamljivi ni za kakvo dobro. Ignacije je jedan od nepregledna mnoštva onih progonjenih i mučenih koji su na svojoj koži iskusili ljudsku zlobu i okrutnost.

Međutim, posred te nevolje koja je dočeka u Rimu strašnom smrću pred divljim zvijerima, u areni, piše usput kroz Malu Aziju pisma kršćanskim zajednicama. Jedno od njih je i zajednici u Efezu. Piše da bi utvrdio u vjeri, u pouzdanju, da

bi u zajednicu unio mir i spokoj. Efežanima veli na jednome mjestu: "Bolje je šutjeti i biti, nego govoriti a ne biti." Postoje mnoge mudre izreke u kojima se naglašava vrijednost šutnje, naći ćemo na grafite i izričaje koji veličaju šutnju kao zlato.

Međutim, Ignacijeva riječ sadrži i drugu, daleko dublju protežnicu. Za njega sve stoji u izravnom odnosu prema Isusu Kristu. I napose na svome putu u mučeništvo on ne može ne misliti na Krista. Poslušajmo cijeli njegov odnosni odlomak: "Bolje je šutjeti i biti nešto i netko, nego govoriti a ne biti ništa. Dobra je stvar poučavanje ako učitelj vrši ono što naučava. Postoji pak samo jedan jedini Učitelj, naime, Bog. On je govorio, i sve se ispunilo. Njegovoj Uzvišenosti kao Ocu svemira odgovaralo je djelovati šuteći. Tko prihvati Isusovu riječ, neka za uzor uzme i njegovu šutnju kako bi bio savršen. Neka njegove riječi postaju dje-

la, a djelujući u šutnji on se daje prepoznati kao Kristov."

Kao da Ignacije želi reći: Čovjek treba biti udomljen, ukorijenjen u Bogu, svojom šutnjom. Do kraja se izručiti u povjerenju Bogu, tajni Svevišnjega. "Bolje šutjeti i biti, nego govoriti a ne biti..." Bolje je imati svoje žile u Bogu te odatle crpsti hranu i plodotvornost života, nego bez korijena nešto pokušavati u prenemaganju — i na kraju ništa ne osta, nema trajnosti.

Tko uistinu ima Isusovu riječ, tko je pustio u svoj život Isusovu osobu, može razumjeti i Isusovu šutnju, proniknuti u tajnu njegove šutnje, pred tužiteljima, pred Pilatom, pred Herodom, pred Velikim vijećem, njegovu šutnju na križu, njegovu zanijemelost pred ljudskom okrutnošću i zloćom. I na kraju bezdani vapaj s križa.

Tko je dopustio Isusu u sebe, osjetit će dubine iz kojih Isus dolazi, dašak vječnosti, duh neprolaznosti. Bit će uronjen u Isusove dubine, djelovat će iz Krista, za Krista, po Kristu. I bit će ugrađen u velebno Božje zdavanje. Ignacije u istom pismu veli: "Vi ste živo kamenje za svetu Očevu kuću. U visinu vas diže križ, dizalica ('kran') Isusa Krista. A uže je Duh Sveti. Dizalicom ravna vaša vjera. Ljubav je put koji vodi u visine, k Bogu."

MOLITVA ISUSU U SMRTNOJ TJESKOBİ NA MASLINSKOJ GORI

[Iz molitvenika ISUSE, JA SE UZDAM U TE, obećanje dano Margariti Alacoque. Moli se četvrtkom navečer, s nakanom zadovoljštine]

O Isuse, koji u preobilju svoje ljubavi da svladaš tvrdoću našega srca, obasipaš rijekom milosti one koji razmatraju Tvoju najsvetiju muku u Getsemanskom vrtu i promiču ovu pobožnost, molim Te, pomози mojoj duši i mojem srcu da se često, ali barem jednom na dan, spomenem Tvoje najgorče smrtne tjeskobe u Maslinskom vrtu, žaleći te i, koliko je to moguće, sjedinjujući se s Tobom!

O blagoslovljeni Isuse, koji si u onoj noći uzeo na sebe golem teret naših grijeha i za njih dao potpunu zadovoljštinu, pruži mi preveliki dar da se iz ljubavi savršeno pokajem za svoje mnogobrojne grijeha, za koje si me Ti sam krvlju znojio!

O blagoslovljeni Isuse, za tvoju najžešću borbu u Getsemanskom vrtu pruži mi konačnu pobjedu nad napastima, osobito nad onima kojima sam najviše podložna!

O Isuse patniče, za volju Tvojih nedokučivih i neizrečivih smrtnih borbi u onoj noći izdaje i najgorčih duševnih tjeskoba, rasvijetli me da spoznam i ispunim Tvoju volju i daj da uvijek ponovno mislim na Tvoju potresnu borbu i da promatram kako si je pobjedonosno

izdržao, ne da izvršiš svoju volju, nego volju svoga Oca!

Budi blagoslovljen, o Isuse, za krvavo znojenje i strašnu smrtnu borbu koju si u najledenijoj zapuštenosti i neshvatljivoj samoći ljubavno podnio!

Budi blagoslovljen, o najsladi, ali neizmjernom gorčinom ispunjeni Isuse, za Tvoju molitvu koja je tako duboko ljudska kao i božanska izvivala iz Tvojega, od smrtne tjeskobe uzdrhtalog Srca!

Vječni Oče, prikazujem Ti sve prošle, sadašnje i buduće Mise sjedinjene s krvavim smrtnim Kristovim strahovanjima u patničkome Getsemanskom vrtu.

Presveto Trojstvo, daj da se upozna, a time i proširi, ljubav k smrtnoj tjeskobi Isusa u Maslinskoj gori po cijelom svijetu!

Daj, o Isuse, da se svi oni koji Te s ljubavlju promatraju na Križu također sjećaju Tvojih neizmernih patnji na Maslinskoj gori, te da se, slijedeći Tvoj primjer, nauče ispravno moliti i pobjednički se boriti, da Te tako mogu jednom u nebu vječno slaviti!

Obećanja Isusova sv. Margariti Alacoque u Francuskoj:

Onima koji mole ovu molitvu, Isus obećava:

1. oprostjenje grijeha i sigurnost za spas duše u času smrti svima onima koji će s ljubavlju bar jednom na dan na trenutak sjetiti se mojega smrtnog straha u Getsemaniju;

2. savršeno i trajno kajanje onima koji dadu čitati Misu na čast mojih muka, dovoljno je samo jednu Misu u životu;

3. uspjeh u duhovnim potrebama onima koji će širiti ovu pobožnost prema mojem smrtnom strahu u Getsemaniju.

Onima koji promiču ovu pobožnost i šire je, Isus obećava: 1. potpunu i konačnu pobjedu u najtežim napastima kojima su izloženi; 2. izravno spašavati duše iz čistilišta; 3. veliko rasvjetljenje i snagu da ispune svoju volju.

ZAMISLITE KOLIKO PUNO ISUS OBEĆAVA I DAJE ZA ONO MALO LJUBAVI KOJA MU SE PRUŽI . . .

SVETOST

Gospa nas poziva na svetost i nebrojeno puta ponavlja da se za svetost treba odlučiti... Apostoli pak tvrde da sveti već jesmo. Što je zapravo svetost?

Lidija Paris

„Ja sam vas odvojio od drugih naroda da budete moji“

Semitska riječ kodeš – sveta stvar, svetost – u Bibliji se ponavlja više od 1000 puta, a najvjerojatnije znači „odvojiti“, pa upućuje na odvajanje sakralnog od profanog. „Budite mi dakle sveti, jer sam ja, Jahve, svet; ja sam vas odvojio od drugih naroda da budete moji“ (Levitski zakonik 20,26).

Pojam „svetost“ u Bibliji se prvi put pojavljuje u Knjizi Postanka 2,3 kada Bog blagoslivlja i posvećuje sedmi dan: izdvaja ga od drugih dana, čini ga drugačijim... U Knjizi Izlaska 3,5, Bog se objavljuje Mojsiju i kaže da je mjesto na kojem stoji sveto tlo: sveto zato što je Bog tu... Knjiga Izlaska 12,16 spominje sveto zborovanje, okupljanje oko Boga, drugačije od svih drugih okupljanja... Knjiga Izlaska 19,6 spominje sveti narod – narod koji je izabran među svim drugim narodima... Ista knjiga u poglavlju 19,23 spominje sveto brdo – Božje brdo, a u poglavlju 28 svetu odjeću, sveto ruho. Druga knjiga o Kraljevima 4,9 kaže da je Elizej sveti Božji čovjek, a Prva knjiga o Makabejcima 10,31 da je Jeruzalem svet. Hrana je sveta (Levitski zakonik 10,12). Svete su i godine (Lev 25,10).

Sveto je vrijeme, sveti su događaji, svete su mjesta, svete su stvari, sveti su ljudi, svet je narod... zato što su izabrani i povezani s Bogom koji ih posvećuje. „Budite sveti jer sam svet ja... Jahve, Bog vaš... koji vas posvećujem“ (Levitski zakonik 11,44-45, 19,2 i 21,8).

„Niste od svijeta, nego sam vas ja izabrao iz svijeta“

Kao što je cijeli Izraelski narod – „narod svetaca“ (Ps 16; 31; 34; 89; 132; 145; 148; 149; Knjiga Mudrosti 4,15; Knjiga Mudrosti 18,5,9; Daniel 8,24) tako i sveti Pavao prve kršćane naziva „svetima“ (Rimljanima 1,7; 12,13; 15,25.31; 16,2.15; 1 Korinćanima 1,2; 6,1-2; 16,1.15; 2 Korinćanima 1,1; 8,4; 9,1.12; 13,12; Efežanima 1,1.15.18; 2,19; 3,8.18; 4,12; 5,3; 6,18; Filipljanima

1,1; 4,21-22; Kološanima 1,1.4.12.22.26; 3,12; 1 Solunjanima 3,13; 2 Solunjanima 1,10; Titu 2,3; Filemonu 4,5.7; Hebrejima 3,1; 6,10; 13,24). I Židovi i kršćani su grješnici, pa ipak su sveti. To znači da svetost nije moralna kategorija.

Izabrani židovski narod je odvojen od drugih naroda i zato je svet (Levitski zakonik 20,26). Kršćani su Božji pozvanici (Rimljanima 1,7) i zato su sveti (Ivan 17). Oni su u svijetu ali nisu od svijeta, kao što ni Isus nije od svijeta... oni su izabrani iz svijeta (Ivan 15,18-27; 17,11.14.16).

Kao što je Bog negda izabrao izraelski narod, tako danas nalazi nove izabranike koji su pozvani da budu sol zemlje i svje-

tlost svijeta, ali ako sol obljutavi, čime će se zemlja osoliti? (Mk 9,50; 4,21; Lk 14,34-35; 8,16)

Budimo ono što jesmo

Svetost se ne temelji na izvanjskom idealu, pravilima ili zakonu, nego na unutar-njem elanu: zahvaćen od Krista, čovjek teži za spoznavanjem Isusa Krista, za stjecanjem Krista: „Što mi god bijaše dobitak, to poradi Krista smatram gubitkom... zbog onoga najizvršnijeg, zbog spoznanja Isusa Krista, Gospodina mojega, radi kojega sve izgubih i otpadom smatram: da Krista steknem i u njemu se nađem... hitim ne bih li kako dohvatio jer sam i zahvaćen od Krista... što je za mnom, zaboravljam, za onim što je preda mnom, prežem, k cilju hitim...“ (Filipljanima 3,7-14).

Sveti već jesmo po pozivu: „Nosim vam u ovom djetetu Spasitelja vaših srdaca i onoga koji vas poziva na svetost života“ (25. prosinca 2000.).

U molitvi ćemo spoznati dar svetosti: „Bog vam je dao dar svetosti. Molite da biste ga mogli više spoznati“, kaže Gospa (25. rujna 1988.).

Rast u svetosti nema kraja: „Želim da svatko od vas otkrije put svetosti i da na tom putu raste do vječnosti“ (25. travnja 1990.).

Sveti postupno postajemo kada težimo za Bogom: „Osjetit ćete potrebu za svetošću i rast ćete u svetosti“ (25. siječnja 1998.), kaže Gospa. „U vašem srcu rodit će se želja za nebom... i želja za svetošću postat će vam stvarnost (25. kolovoza 2006.).

Bez ljubavi ne možemo rasti u svetosti, kaže Gospa (25. studenog 1995.), jer Bog jer ljubav (1 Ivanova 4,8).

Kao što je svet Onaj koji vas pozva, i vi budite sveti u svemu življenju (1 Petrova 1,15). Sveti jesmo. Budimo ono što jesmo...

NISAM MOGLA OTKAZATI SVOJE HODOČAŠĆE U MEĐUGORJE

Prevela Žana Rozić Bilal

Po povratku iz Međugorja otišla sam u bolnicu, gdje sam trebala obaviti snimanje pluća. Očekivala sam najgore. Nakon pretraga, liječnica mi je rekla: *Tvoja pluća su čista, na njima nema ništa. Možeš ići doma i slaviti.*

Bilo je to 2006. Spakirala sam se na trotjedno hodočašće u Međugorje, svoje trideseto putovanje u drago Međugorje. Dok sam obavljala posljednje sitnice, zazvonio je telefon: moja liječnica me zamolila da otkážem putovanje jer u bolnici žele uraditi neke dodatne testove.

Naime u posljednjih deset tjedana imala sam suhi kašalj i unatoč uzimanju propisanih antibiotika, bilo je isto, kašalj nije prolazio. Moj liječnik me bio poslao na rendgen u ponedjeljak, budući da sam mu kazala da u četvrtak namjeravam ići za Međugorje te da ćemo se opet čuti za tri tjedna.

Bila sam iznenađena zahtjevom svoje liječnice i rekla sam joj da putovanje nikako ne želim otkazati. Liječnica mi i nije mogla reći o kakvu je problemu riječ, samo je ponovila da bolnica odmah želi uraditi neke testove. Pitala me želim li sutradan, u srijedu, doći kod nje, što sam i učinila. Nisam se mnogo brinula zbog testiranja, više sam bila zabrinuta za svoje putovanje u Međugorje.

Dok sam se vozila k liječnici, zamolila sam Boga dvije stvari: prvo, da otkrijem što nije u redu s mojim zdravljem i, drugo, da idući dan mogu otputovati u Međugorje.

Sjena na plućima

Liječnica mi je kazala da je na mojim plućima otkrivena sjena, za koju misli da je tumor i da je nužno obaviti temeljite pretrage. Na moje riječi da sam se spakirala i da sutra putujem u Međugorje, rekla je da tri tjedna mogu biti vrlo opasna, jer će se bolest proširiti. Rekla sam joj da se ne brine, da sam dobro. Na koncu, imala sam dobar život i sve što želim jest provesti tri tjedna u Međugorju, a kad se vratim neka sa mnom čine što hoće.

Morala sam birati između bolnice i Međugorja. Predala sam se u Božje ruke i odlučila putovati u mjesto koje mi je donijelo toliko radosti.

Prvi tjedan u Međugorju sam provela uživajući u hodočašću i zajedništvu s prijateljima. Nažalost, na brda se nisam mogla penjati, što sam za svojih ranijih hodočašća redovito činila.

Ruža za Gospu

Drugi se tjedan nisam dobro osjećala. Jedanput, idući prema Plavom križu, došla sam do Vicke, koja se nalazila ispred svoje kuće. Pitala sam je može li se pomoliti za mene – ne za ozdravljenje, već za hrabrost da prođem sve što me čeka. Nosila sam ružu koju sam namjeravala staviti na kip naše Gospe i zamolila sam Vicku da je na ukazanju preda Gospi kao znak moje ljubavi. Kad sam otišla, osjećala sam veliki mir. Drugi put su me Nancy i Patrick povezli na molitveni susret kod fra Joze.

Za svojih hodočašća na međugorska brda često sam u svanuće susretala fra Slavka, pa sam u molitvi tražila da mi ovaj put pomogne pri penjanju na brda, jer volim provoditi vrijeme na Križevcu i Brdu ukazanja.

Nekoliko dana poslije popela sam se na oba brda i bila jako sretna.

O Međugorju razmišljam kao o svojem nebu na zemlji

Posljednje što sam, spremajući se na povratak, pomislila bilo je da je suviše brzo došlo vrijeme za oproštaj s Međugorjem. Bila sam zahvalna na vremenu koje sam ovdje provela.

Kad sam stigla kući, izravno sam otišla u bolnicu, gdje sam trebala obaviti snima-

nje. Očekivala sam najgore, jer me moja liječnica upozorila da se bolest može proširiti. Nakon pretraga, liječnica mi je rekla: *Tvoja pluća su čista, na njima nema ništa. Možeš ići doma i slaviti.*

Nijednom nisam pomislila da ću ozdraviti, jer nikad nisam molila za ozdravljenje. U bolnici su me snimali još jedanput, nakon šest mjeseci, i ponovno utvrdili da sam zdrava.

Svoju sam liječnicu pitala što bi se dogodilo da nisam otišla u Međugorje, a ona je odgovorila da to nikada ne ćemo saznati.

Upravo sam spakirala svoje stvari jer sutra putujem u Međugorje, samo dvije godine poslije. O Međugorju razmišljam kao o svojem nebu na zemlji.

Slava Isusu i Mariji!

Bradford, 17. rujna 2008.

Nora Kilcoyne, 47 Acacia Drive, Bradford, Engleska

Za svojih hodočašća na međugorska brda često sam u svanuće susretala fra Slavka, pa sam u molitvi tražila da mi ovaj put pomogne pri penjanju na brda, jer volim provoditi vrijeme na Križevcu i Brdu ukazanja. Nekoliko dana poslije popela sam se na oba brda i bila jako sretna.

JAPAN — PLAČE GOSPIN KIP (2.)

Dva oka na drvenom kipu su blještala, tekućina se skupljala, izlivala, kapala kao u žive osobe. Svatko o tome govori kao da je vidio plač žive osobe. Suze su se pojavile na unutarnjoj strani očiju gdje se nalaze i suzne žlijezde, tekle su uzduž nosa, po licu, zatim su kapale kap po kap točno kao kod svake ljudske osobe koja plače. Kapi su se zaustavljale pod bradom kao mali biseri, gomilale se na vratu, tekle do pojasa, slijedile pregibe haljine i padale na zemlju.

Priredio fra Karlo Lovrić

Prve subote u mjesecu, 4. siječnja 1975. oko 9 sati izjutra, još uvijek pod dojmom novogodišnjih dana, bila sam u župnoj kući kad je doprla vijest: „Gospin kip plače!“ Kako je bio posljednji dan duhovne obnove sestrama, započela sam spremati govor, ali sam odmah odložila svoje pero i poslala vidjeti. Bilo je normalno nadati se da će doći znak s neba koji će potvrditi poruke koje je Gospa dala u tri navrata. Ja sam više-manje očekivala skori dolazak novoga čuda.

Gospin kip lijeva suze

Evo kako je s. Agneza, prvi svjedok čudesnih događanja, doživjela dan prve laskrimacije (suzenja):

„Bilo je to poslije molitve koja je uvijek poslije doručka. Sestra K., koja je pospremala kapelicu, došla je trčeći k meni dok sam bila na hodniku: ‘Agneza, dođi i vidi!’

Pitajući se što bi moglo biti, poslala sam za njom u kapelicu. Pokazala mi je prstom Gospin kip.

Što je tu? upitala sam je, gledajući njezino žuto-blijedo lice. Prst kojim je pokazivala tresao se kao list na vjetru. Dok sam se približavala kipu, šokirala sam se vidjevši Gospino lice: oba oka bila su puna vode. O, voda... dok sam to govorila, voda je odjednom počela kapati. Voda koja teče iz očiju... Ali, to su suze, mislila sam u sebi. Bi li to mogle biti Gospine suze? pitala sam sestru K., ali ona je ostala nepomična, a usne su joj se tresle. Osjećajući da mi klecaju koljena, prostrla sam se na zemlju. Kad sam

se malo pribrala, rekla sam samoj sebi da bi trebalo nešto učiniti. Uzela sam telefon i nazvala svećenika koji je bio u župnoj kući. Nastala je opća pomutnja. Pater je odmah stigao i za nekoliko časaka sva se zajednica našla na okupu. Klečeći na zemlji u dnu kapelice nisam se odvažila približiti kipu. U sebi sam molila svom snagom: *Sveta Marijo, oprosti mi. Moja je krivnja što plačeš. Oprosti! Gospodine, oprosti mi jer sam grješnica.* Toga dana suze su se pojavile još dva puta.

Drugi put to je bilo oko jedan sat popodne. Kako su dvije sestre koje su bile na duhovnoj obnovi otputovale ranije, ja sam poslala preuzeti medalje koje su bile izložene kao dar pred Gospinim kipom, jer sam taj dan posluživala u sakristiji. Kad sam pogledala njezino lice da je pozdravim i kad sam izvukla medalje iz police, bila sam zapanjena kad sam vidjela da suze opet teku. Bila sam još potresenija nego prvi put, jer sam ih sama otkrila i to iz blizine. Skupila sam snage i obavijestila sestru koja je bila na drugoj strani, a zatim sam požurila obavijestiti i druge. Odmah su stigle i s Paterom smo molile krunicu. U četiri sata Pater je započeo razgovor. Bila sam dirnuta dok je tumačio da su ove suze dokaz autentičnosti poruke. Uzbuđenje koje sam dotad suzbijala odmah me spopalo i osjetila sam da mi u tijelu nestaje energije. Poslije govora, Pater je opazio da sam toliko iscrpljena i da se nisam bila sposobna podići, a mojim se sestrama činilo da sam, jednostavno, zakašnila moliti.

Dojam da Marija plače

Treći put suze su tekle kad sam ostala neko vrijeme u kapelici uronjena u molitvi. Oko šest i pol navečer sestra, koja je došla zvonom najaviti večeru, primijetila je suze i na to nas upozorila. Bile smo dvije u kapelici u molitvi. Ovoga puta gonila je suza suzu. Navirale su, navirale... Bilo ih je na licu, bradi, sve do grudi i padale su kap po kap. Smogla sam snage baciti se na zemlju, ponavljajući u sebi bez pomicanja usana: *Sveta Marijo, sveta Marijo, zašto tako...?* Sestre koje su dotrčale bile su jako impresionirane. Čak i one koje su prvi i drugi put ostale nedirnute, možda jer nisu dobro vidjele, čini se da su ovoga puta bile uvjerenе da je riječ o čudu. Monsignor, koji je u međuvremenu stigao i prvi put vidio suze, zatražio je vatru i sam ih sušio. Dvadeset osoba bile su svjedoci ovoga suzenja. Redovito je bilo manje od deset sestara u samostanu, ali i sestre iz filijalnih kuća pridružili-

še se duhovnoj obnovi za Novu godinu. Ja, koja sam svaki put pomno promatrala fenomen, bila sam duboko dirnuta.“

Dva oka na drvenom kipu su blještala, tečnost se skupljala, izlijevala, kapala kao u žive osobe. Svatko o tome govori kao da je vidio plač žive osobe. Suze su se pojavile na unutarnjoj strani očiju gdje se nalaze i suzne žlijezde, tekle su uzduž nosa, po licu, zatim su kapale kap po kap točno kao kod svake ljudske osobe kad plače. Kapi su se zaustavljale pod bradom kao mali biseri, gomilale se na vratu, tekle do pojasa, slijedile pregibe haljine i padale na zemlju. Tko bi mogao dati prirodno tumačenje jednom takvom fenomenu? Znanstvena analiza tečnosti pokazala je da je riječ o ljudskim suzama. Kad se vidi kako izlazi tekućina iz očiju jednoga drvenog kipa koji je tako suh da je na mjestima napukao, ne može se drukčije zaključiti nego da je riječ o pravim Gospinim suzama. I koji vjeruju i koji ne vjeruju,

Fenomen u Akiti u nekim segmentima podsjeća na događanje s Raspetim/Uskrslim u Međugorju. Kip veličinom i neobičnošću tako privlači hodočasnika da pred njim ne može ostati pasivan. Promatra ga i moli, meditira. Ali u posljednjih nekoliko godina kip privlači pozornost hodočasnika zbog „lakrimacije“. Iz desne noge u visini koljena izlazi voda u vidu kapi (po okusu obična voda). Uvijek jednako, i ljeti i zimi. Neki to tumače ovako, neki onako, ali voda nalik suzama na licu neprestano teče.

svi kažu da su duboko potreseni, jer su imali dojam da vide Mariju kako osobno plače. Znanstvene studije posljednjih deset godina ne dopuštaju nijekati nadnaravnost ovoga fenomena. Kip iz drveta od stabla iz Judeje istesao je Saburo Wakasa deset godina ranije, a prije toga ga je potpuno osušio. Suze su počele teći 4. siječnja 1975., u intervalima, a nekada svaki dan, sve do 15. rujna 1981. Fenomen se ponovio stotinu puta. John Shojis, biskup Niigate, 22. travnja 1984. potvrdio je nadnaravnost ovoga fenomena.

Voda nalik suzama

Fenomen u Akiti u nekim segmentima podsjeća na događanje s Raspetim/Uskrslim u Međugorju. Naime visoki brončani kip koji prikazuje Isusa Raspetoga i ujedno Uskrsloga (s položenoga križa, kao da je Raspeti ustao/uskrsnuo!), rad slovenskoga kipara Andreja Ajdiča, postavljen je (1998.) tristotinjak metara južno od župne crkve, na sada molitveno-meditativnom prostoru. Kip veličinom i neobičnošću tako privlači hodočasnika da pred njim ne može ostati pasivan. Promatra ga i moli, meditira. Ali u posljednjih nekoliko godina kip privlači pozornost hodočasnika zbog „lakrimacije“. Iz desne noge u visini koljena izlazi voda u vidu kapi (po okusu obična voda). Uvijek jednako, i ljeti i zimi. Neki to tumače ovako, neki onako, ali voda nalik suzama na licu neprestano teče. Kap po kap izlazi i noću i danju, po najvećoj hladnoći i po najvećoj vrućini. O tome se još nitko nije službeno očitovao. Ali zato je na tisuće privatnih „očitovanja“. Hodočasnici, očito, u tim kapima prepoznaju ljekovitost za dušu i tijelo. Opskrbljuju se papirnatim maramicama i, propinjući se uz kip, natapaju ih tim „ljekovitim suzama“. Neki čekaju i po sat vremena da bi došli na red. Možda i nije ništa neobično da ljudi to čine (to je tradicija u mnogih narodima, ne samo katoličkih), da dodiranjem kipa ili svete slike žele iskazati povezanost sa svetim, sakralnim. Ali je neobično to, da voda u brončanom kipu (ako je ima?) ni poslije toliko godina ne presušuje, pogotovo za ljetnih vrućih dana kad se temperatura kipa popne do 60 ili 70 stupnjeva. Ili, kako to da se voda zimi ne smrzne na minus 5 stupnjeva?

Iako bi se moglo reći *vox populi, vox Dei* (glas naroda, glas Božji), ne treba prejudicirati stvar i u ovim kapima vidjeti ČUDO. Ipak je zanimljivo da se takvo nešto dogodilo upravo u Međugorju. Nije li neobično i to da je u Akiti u Japanu kip prestao suziti u rujnu 1981., kad Međugorje postaje kamen spoticanja za mnoge?

MARIJA NAS NE OKUPLJA OKO SEBE, ONA NAS POZIVA K BOGU

Privedio Krešo Šego

Drago Frkanec, agronom iz Zaprešića kod Zagreba, u Međugorje je prvi put došao mjesec dana nakon ukazanja, a prve organizirane hodočasnike doveo je na blagdan Uzvišenja sv. Križa 1982., kad je na sv. Misi na Križevcu bilo oko sto tisuća vjernika. S njime smo razgovarali uoči Male Gospe, kad je u Međugorje doveo tri autobusa hodočasnika iz Zagreba i okolice.

Koliko ste puta, bilo sam bilo sa skupinom, bili u Međugorju?

Ovo mi je devetsto pedeseto hodočašće.

Kad ste prvi put došli?

Bilo je to odmah nakon početka ukazanja. Radio sam u jednom velikom zagrebačkom poduzeću i čuo sam za ono što se događa u ovom mjestu pa sam odlučio doći i vidjeti o čemu je riječ. O ukazanjima sam pročitao u novinama, a detalje sam saznao od studenata rodnom iz ovih krajeva koji su preko studentskog servisa radili u mom poduzeću.

Što ste u prvim trenucima pomislili o svemu tome?

Pomišljao sam na svašta, primjerice da neki ljudi i na taj način žele svoj kraj učiniti poznatim, ili da je to nečija mašta, ali sam razmišljao da to može biti i istina. Nakon otprilike mjesec dana došao sam s nekoliko studenata koji su mi o svemu pričali. Vidio sam ljude kako radoznalo idu na brdo, mole u crkvi, raspituju se... vidio sam i dosta milicije. Vratio sam se bez nekoga konačnog zaključka. Uskoro sam došao ponovno i to sam. Ostao sam jedan dan, a vidio sam i videoce. Tada sam shvatio da djeca nemaju razloga lagati ili izmišljati nešto tako veliko. U sebi sam odlučio češće ići.

Kakve su bile reakcije Vaših bližnjih?

Moram reći da nisu shvaćali zašto idem, pogotovo moji roditelji. Prigovarali su mi da rasipam novac, da nepotrebno izostajem s posla. Kasnije sam, da bih izbjegao objašnjenja, govorio da idem na službeno

putovanje, a stvarno sam išao u Međugorje.

Što je najsnažnije utjecalo na Vas?

To je ponajprije bio onaj silni svijet koji se okupljao i tako žarko, satima molio. Nigdje nisam doživio nešto slično, tako snažnu vjeru. Prvi put u životu vidio sam da ljudi ostavljaju svoje težačke poslove i idu moliti. To mi je bilo nezamislivo. Prisustvovao sam i jednom ukazanju, a posebno me dirnulo kad su djeca kao jedan pala na koljena. Osjećao sam da se u tim trenucima sve mijenja, da je Nebo tu, s nama.

Kad ste počeli razmišljati da i sami počnete dovoditi hodočasnike?

Već 1982. za Misu na Križevcu došao sam s jednom skupinom hodočasnika. Sve je teklo spontano, prijateljima sam pričao o svom naumu i za čas se skupio autobus ljudi. Kasnije sam počeo dolaziti barem mjesečno, a u posljednje vrijeme i svaki vikend, ponekad i s pet autobusa hodočasnika.

Tko su ljudi koji s Vama dolaze, je li riječ o uvijek istim hodočascima ili je većina onih koji dolaze prvi put?

Vrlo je snažan doživljaj ovoga mjesta, toliko snažan da kod mnogih izmami suze. Kad stignemo u Međugorje, molimo put križa na Križevcu, ispovijedamo se, te sudjelujemo u večernjem molitvenom programu. U povratku posjetimo i neko od velikih svetišta, Široki Brijeg, Sinj ili Vepric.

Ima dosta hodočasnika koji dolaze drugi, treći ili više puta, ali je znatno više onih koji dolaze prvi put. Ima ih, kao što je slučaj u skupini koja je sada ovdje, koji dolaze nakon dvadeset godina. U biti, nema nekog pravila.

Opišite nam jedno putovanje.

Tijekom putovanja molimo ružarij, ali i druge molitve. Bude govora i o povijesti ukazanja u Međugorju te pjevanja nabožnih pjesama. Vrlo je snažan doživljaj ovoga mjesta, toliko snažan da kod mnogih izmami suze. Kad stignemo u Međugorje, molimo put križa na Križevcu, ispovijedamo se, te sudjelujemo u večernjem molitvenom programu. U povratku posjetimo i neko od velikih svetišta, Široki Brijeg, Sinj ili Vepric.

Osnovali ste i molitvenu zajednicu Marijina pohoda sv. Elizabeti.

To se dogodilo posve spontano. Hodoča-

snici su htjeli i poslije hodočašća u Međugorje imati mogućnost za sastanak i molitvu pa smo kod sestara Marijina pohoda našli prostor za okupljanje i molitvu. Sestre su nam ustupile vjeronaučnu dvoranu, a u kapelici se klanjamo Presvetom oltarskom sakramentu. Prisjetimo se da i Kraljica Mira u Međugorju poziva na klanjanje njezinu Sinu. Zajednica je u početku, 1984., imala jedanaest članova. Kasnije se broj povećavao i danas broji oko tristo članova. Sastaje se svakoga četvrtka.

Što ljude privlači u Međugorje?

Mislim da je današnji čovjek žedan Boga, a Marija u Međugorju stalno nas poziva k Bogu. Ne želi nas okupljati oko sebe već nas želi voditi k svome Sinu Isusu i to je ono što ljude privlači u ovo mjesto.

Mijenjaju li se ljudi nakon posjeta Međugorju?

Osobno mogu svjedočiti tu promjenu. I sam sam naučio moliti u ovom mjestu, a i danas učim. Ljudi se mijenjaju, uče živjeti po evanđelju i njihov život postaje sadržajni, Bogom ispunjen. Ta koliki su se ovdje ispovjedili nakon toliko godina, koliki su počeli moliti...

Vratimo sa na 1981., na vrijeme kad ste tek počeli dolaziti. Tko je Drago Frkanec prije toga vremena, a tko je nakon susreta s Međugorjem?

Moj se život dijeli na dva dijela, na onaj do ukazanja i na onaj nakon ukazanja. Do susreta s Međugorjem smisao moga života bio je zarada, društvo, putovanja. Nakon drugoga ili trećeg posjeta Međugorju, Gospi sam obećao da tri godine ne ću kušati ni alkohol ni kavu, a bilo je i drugih odricanja. Tada sam učio moliti, a molitva je redovita u mojoj obitelji. Sa mnom su u Međugorje hodočastili članovi moje obitelji, supruga i djeca, koji i danas, kao odrasli ljudi, redovito idu u crkvu. Sam se sebi čudim kako sam naučio moliti, a krunica je stalno uza me.

Vaša molitvena zajednica osim molitve ima i neke materijalne pothvate?

Odlučili smo pomagati misionare koji skrbe za našu nepoznatu gladnu i svake skrbi potrebnu braću u svijetu. Postimo srijedom i petkom i novac koji na taj način uštedimo dajemo za misije. Čovjek današnjice i zapadnog svijeta nije ni svjestan koliko je gladnih u svijetu ili bolesnih koji si ne mogu priuštiti liječenje.

Što je Međugorje?

Međugorje je poziv na molitvu i obraćanje. To nam Gospa kao majka govori vrlo jasno i vrlo jednostavno.

DUHOVNA ZVANJA IZ MEĐUGORSKE ŽUPE (4.)

Kroz povijest broćanske župe uz franjevce je u župi djelovala i nekolicina svjetovnih svećenika - popova glagoljaša. Znamo da je u 17. st. u Brotnju pastoralno djelovao don Mijo Grbavac (oko 1670.), a onda u 18. st. trojica: don Jakov Vidović (oko sredine 18. st.), don Jure Stojić i don Valentin Vasiljević (oboje u drugoj polovici 18. st.). Don Valentin je bio rodom iz Međugorja. Uz njega je zanimljiv slučaj i don Joze Vasiljevića (1775.-1837.) koji je djelovao kao član Đakovačke biskupije.

fra Robert Jolić

Snimio Tvrtko Bojić

Don Valentin Vasiljević rođen je vjerojatno 1722., u obitelji Pere Vasilja, najbolje stojećeg kućedomaćina u ono vrijeme u čitavom Brotnju – kako je zabilježio biskup Stjepan Blašković 1735. godine. O njegovoj mladosti, školovanju te prvim godinama, možda i desetljećima svećeništva nisu sačuvani nikakvi podatci. Prvi sačuvali zapisi spominju don Valentina najprije kao župnika u Zatonu, Dubrovačka biskupija (1771.-73.). Potom prelazi u Brotnjo, gdje djeluje desetak godina. U broćanskim maticama spominje se od početka, dakle od 1775., što naravno ne znači da tu nije djelovao i otprije, dakle od 1773. Biskup fra Marko Dobretić spominje ga 1779.: boravio je u rodnom selu Međugorju te je te godine dočekao biskupa koji je bio na pastirskom pohodu župi Brotnjo. Dne 31. svibnja 1779. don Valentin je biskupu pripremio oltar pred kućom Nikole Sivrića u Međugorju, s upaljenim svijećama, križem i blagoslovljenom vodom. U Brotnju je don Valentin ostao do 1782. ili 1784. godine, a onda je prešao opet u Dubrovačku biskupiju te najprije bio župnik u Babinu Polju (1784.-86.), a potom kapelan („sakristan katedrale“) i učitelj u Stonu (1786.-94.) i, štoviše, generalni vikar biskupije (1789.-94.). Umro je

u Stonu 28. travnja 1794. u 72. godini života. Svećenik je bio i njegov bratić don Luka Vasiljević, koji se, međutim, rodio u Brodacama kod Stona, kamo je bio odselio njegov otac također imenom Luka.

Don Joze Vasiljević rođen je 1775. u Međugorju. Joze je najprije bio pitomac provincije Bosne Srebrene te je kao student otišao na studij u Đakovo ili u Ugarsku. Tu je promijenio odluku te postao član Đakovačke biskupije. Studirao je u Pečuhu. Za svećenik ga je zaređio biskup Krtica u Đakovu 17. kolovoza 1800. Kao svećenik djelovao je u više župa Đakovačke biskupije. Bio je najprije duhovni pomoćnik u Kopanici (4 godine i 8 mjeseci) i potom kratko u Drenovcima (5 mjeseci). Nakon toga je župni upravitelj u Račinovcima (1809.-11.), a onda do kraja života u župi Otoku u blizini Vinkovaca, najprije kao upravitelj, a potom kao župnik. Godine 1819. imenovan je začasnim kanonikom. Umro je u Otoku 23. listopada 1837. Zanimljivo je kako je „oporučio svoj vinograd u Svinjarevačkim goricama zvan Studenac otočkim župljanima za 4 svete pjevane mise za spokoj svoje duše“. Za njega je biskup Mandić zapisao da je bio „marljiv i skladan svećenik“.

LOVOR

Na ovom mjestu misli mi odlutaše prema duhovnoj obnovi hrvatskog naroda. Sjećamo li se kako smo o njoj govorili početkom devedesetih? Nema više komunizma, došla je demokracija, sad ćemo obnoviti sve ono što je u duši našeg naroda narušeno. Međutim, buknu rat i nije sve išlo tako jednostavno. Nešto učini rat, nešto podsmijeh novopridošle demokracije. Danas smo tu gdje jesmo, a mi najbolje znamo gdje to jesmo.

Miljenko Stojić

Ne da mi se ujutro rano prebirati po stručnim priručnicima, ali koliko se sjećam lovor su „izmislili“ Grci. Njime su kitili čela onih koji su se istakli na neki pozitivan način: pobjedonosne vojskovođe, športaše, pjesnike... Danas to nije slučaj, pa slavom, ne ćemo reći lovorom, kite čela onih koji su se istakli glupošću. Zbog toga nam se iz naših javnih glasila krevelje sretni dobitnici. Ali pustimo mi njih kraju i raspredajmo o Grcima, kojima bi se rado vratili spomenuti zastupnici ispraznosti. Ali čime, kume moj!? Nisu Grci i Rimljani, na stranu oni zalutali, mačji kašalj. Trudili su se spoznavati mudrost i mnogo su toga spoznali.

Rekoh, rano je da mi ovakve misli padaju na um. Prepisujem ih iz svojih razmišljanja ovih dana. A na to me nagnalo iskapanje grobova onih preko kojih je prošla ta i ta slavna, udarna i ne znam kakva još brigada, čak i korpus, kako rekoše ovih dana na tv. Uz to nam svima očitaše poduku kako ih trebamo cijiniti, diviti im se, ne prekrajati povijest, nadahnjivati se na njihovu liku i djelu. Da budem malo jasniji? Čemu? Ne govorim o pojedinostima, govorim o ideologiji. Ona je zaslužna da smo ovih dana škarama za lozu i drugim priručnim alatom odstranjivali lovor koji je nikao iz lubanja pobijenih. Bili su nevini.

Na završetku II. svjetskog rata pokupili su ih sa sobom dok su bježali u jednoj od svojih slavni pobjeda i hladnokrvno ih pobili. Dovedi su ih u jedno od naših dalmatinskih mjesta, povelili niza stranu putem kojim se spuštao čovjek i tovar u mukotrpnom nastojanju privrijediti nešto na oskudnom polju dolje u nizini. S lijeve i desne strane puta protezao se kameni zid i šikara koju su ustrajno krčili i pretvarali u komadić obradive zemlje. Junačinama se nije dalo daleko putovati. Pobili su ih i bacili u škrapu, a Bog im, rekoh, posadio lovor. Puk je u tišini čuvao tajnu. Oni koji su znali križali bi se i pomolili kad bi tuda prošli, a oni drugi bi znali baciti i smeće. Tako prolažu godine.

Danas je, kao, neko drugo vrijeme. Grobari mi rekoše da je isto kao i prije. I povjerovah im. Tko želi činiti zlo, on će ga činiti i danas, tko traži istinu, naći će je. Grobari, zacijelo, znaju što govore. Svaki dan susreću se sa životom i sa smrću. Ne daju se, stoga, tako lako prevariti.

Vjerujem da mi Kraljica Mira ne će zamjeriti na iznesenim riječima. Nisam, čini mi se, bio zajedljiv i osvetoljubiv, unatoč tome što se ne slažem s putom „slavnih brigada i slavni pojedinač“. Tražim samo istinu i ništa više. Pred nama je budućnost koja bi unatoč svemu trebala biti

drukčija. Nju su nam zacrtali i mnogobrojni naši mučenici, kako među crkvenim osobama, tako i među pukom. Svi su oni zavrijedili lovor oko svoga čela. Nisu izdali svoje čovjekoljublje, bogoljublje i domoljublje i zbog toga su morali umrijeti. Nu, tek su tada počeli živjeti. Ovaj im je tekst neznan, preskroman dar. Važnije je ono prepoznavanje u našim srcima, za koje svatko od nas zna koliko je.

Na ovom mjestu misli mi odlutaše prema duhovnoj obnovi hrvatskog naroda. Sjećamo li se kako smo o njoj govorili početkom devedesetih? Nema više komunizma, došla je demokracija, sad ćemo obnoviti sve ono što je u duši našeg naroda narušeno. Međutim, buknu rat kojeg su mogli zaustaviti oni iz tzv. međunarodne zajednice. Ne bih sad o tome kako smo ubrzo počeli šaputati i saznavati da bi moglo biti da su ga oni sami željeli i poticali. Uglavnom, htjeli smo se duhovno obnoviti. Ali nije sve išlo tako jednostavno. Nešto učini rat, nešto podsmijeh novopridošle demokracije. Danas smo tu gdje jesmo, a mi najbolje znamo gdje to jesmo. Što nam preostaje nego pouzdati se u se, zasukati rukave i učiniti što je u našoj moći da se stanje promijeni. Zaradit ćemo tada lovor, nadam se ne u nekoj škrapu, već na javi i tako ćemo pomesti ispred naših očiju i iz naše sredine one koji bi lovor htjeli za budalaštine. Jesam li počeo sanjati? Valjda nisam! Zbog čega se ne bismo trznuli. Dok smo mi iskapali svoje mrtve, s druge strane polja probijali su trasu buduće autoceste. Tvarno se bogatimo i uljepšavamo. Zar ima ikakva razloga da to ne učinimo i duhovno?! Sad, što nas je na broju malo, nije krivica nekih drugih. I to se može ispraviti. Važno je samo postati svjestan i stvari će drukčije poteći. Jesmo li uvjereni u to? Odoh ja tražiti druge pokopane tko zna gdje, imaju oni i te kako što mi reći. Čak i više od ovoga, jer sada znam bolje slušati njihove riječi.

Glasnik **MIRA**

Sve o događajima u Međugorju
i odjecima u svijetu i Katoličkoj
Crkvi čitajte u novom
mjesečniku - Glasniku mira.

Čitajte i preporučite drugima

Glasnik mira, mjesečnik
Informativnog centra "Mir"
Međugorje.

Surađujte u Glasniku mira,
pišite nam o svojim iskustvima.

Pretplatite se na Glasnik mira.

Godišnja pretplata [12 brojeva]:

30 KM/120 Kn

PONEDJELJAK I UTORAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

SRIJEDA

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
21 - 22 h	Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Krunica
	- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
	- U korizmi: otajstva svjetla i žalosna otajstva
	- U uskrsnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
18 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h	Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h	Križni put uz Križevac
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h	Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
21 - 22 h	Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h	Sv. Mise na hrvatskom
Ispovijed	Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti sa svjedocima
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h	Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

RADIOPOSTAJA
MIR
MEĐUGORJE

Jajce 87,8 MHz
Mostar 100,0 MHz
Banja Luka 107,8 MHz
Hercegovina 101,5 MHz
Lašvanska dolina 100,0 MHz
Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz
Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 MHz
Banja Luka, Sjeverna Bosna 106,7 MHz
Sjevero-zapadna Bosna, Jajce 106,7 MHz
Dolina Neretve i Juž. Hercegovina 98,3 MHz
Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 MHz
Zagreb, Lika, Karlovac, Bihać, Sj. Hrvatska 107,8 MHz
Sisak, Gradiška, Kutina, Ivaničgrad, Novska 106,7 MHz
Zenica, Žepče, Tuzla, Slavonski Brod, Posavina 100,1 MHz

Satelit: Europa, Bliski istok i Afrika
HOT BIRD 6° istočno

INFORMATIVNI CENTAR "MIR" MEĐUGORJE
RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE

Tel.: 036/651 100; faks: 036/651 300
E-mail: radio-mir@medjugorje.hr
Uživo na internetu: www.medjugorje.hr

9 771840 141000